

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Екомережа EMERALD України в умовах воєнного стану: моніторинг наслідків, оцінювання збитків, перспективи реабілітації

ДОПОВІДАЧ:

Василь Васильович КОНІЩУК
доктор біологічних наук, професор

***Завідувач відділу охорони ландшафтів,
збереження біорізноманіття і
природозаповідання***

Київ – 2022

ЕКОМЕРЕЖА

- ▶ Країни Європи несуть спільну відповідальність за збереження природної спадщини. Необхідні узгоджені заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Це змусило Раду Європи у співдружності з іншими урядовими та неурядовими організаціями взяти на себе ініціативу щодо розробки єдиної європейської стратегії створення та менеджменту екомережі.
- ▶ Європейська екомережа, як фізична мережа природних чи напівприродних територій європейського значення є головним напрямом реалізації Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, що була затверджена на конференції міністрів довілля країн Європи у м. Софії в 1995 р.
- ▶ Кабінет міністрів України: Постанова від 29 листопада 2001 р. N 1603 Київ.

Про утворення Координаційної ради з питань формування національної екологічної мережі

Завдання

Європейська екомережа передбачає:

- а) розробку критеріїв для виділення ключових районів, екокоридорів, відновлювальних районів і буферних зон, з урахуванням біогеографічних зон Європи;
- б) відбір екосистем, типів середовищ існування (екотопів), видів і ландшафтів європейського значення;
- в) визначення конкретних ділянок для збереження, покращання або відновлення екосистем, середовищ існування, видів та їх генетичного різноманіття, а також ландшафтів європейського значення;
- г) розробку керівних принципів (директив), які забезпечать максимально послідовне та ефективне здійснення заходів щодо створення екомережі.

У Всеєвропейській стратегії також сформульовані основні завдання щодо створення екомережі:

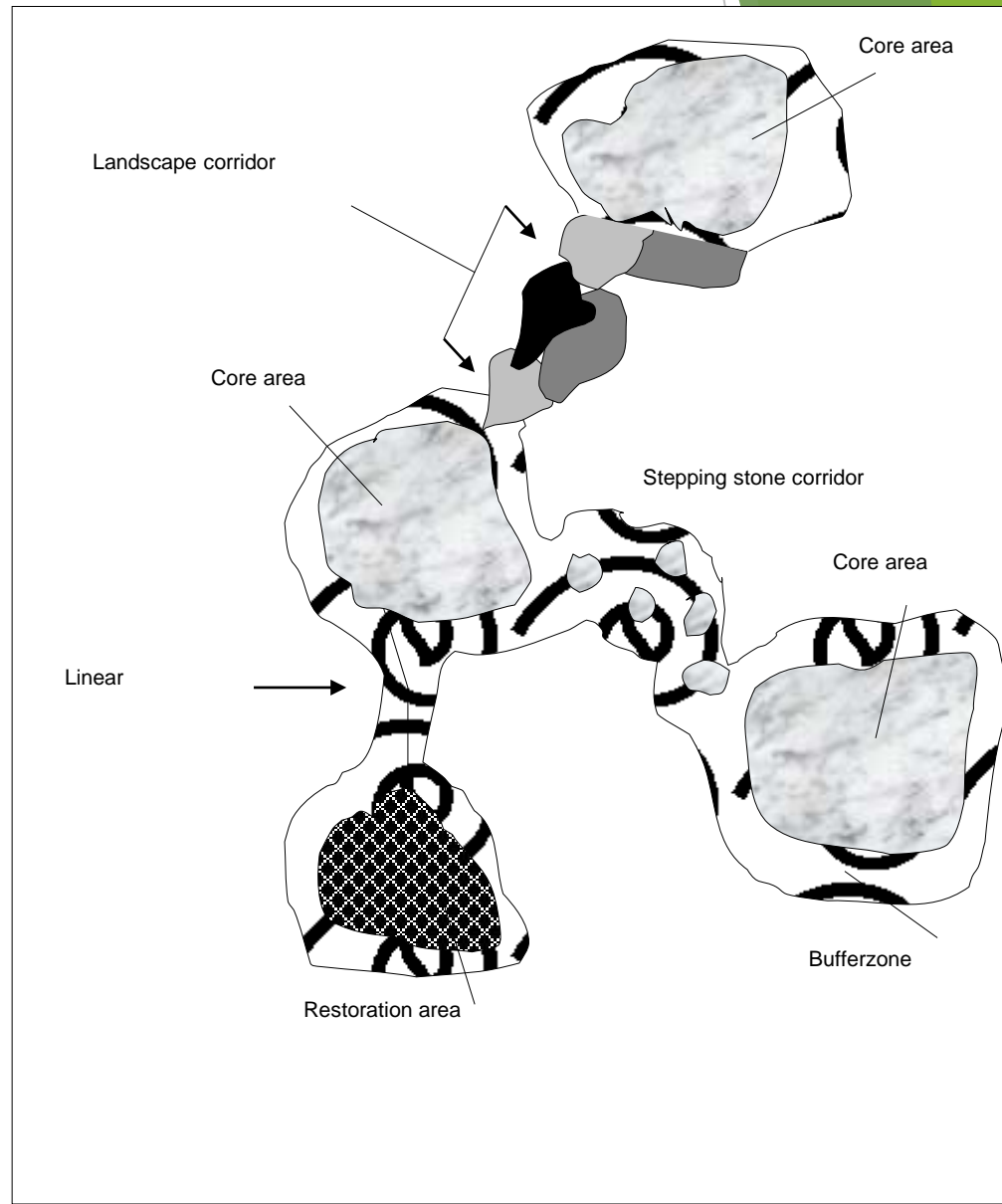
- 1) збереження всього комплексу екосистем, середовищ існування, видів та їх генетичного різноманіття, а також ландшафтів європейського значення;
- 2) забезпечення достатнім простором природних середовищ для збереження видів;
- 3) створення необхідних умов для розселення і міграції видів;
- 4) забезпечення відновлення компонентів ключових екосистем, які зазнали руйнації;
- 5) захист систем від потенційних негативних факторів.

Дефініція Пан'європейської екомережі (*European Ecological Networks*)

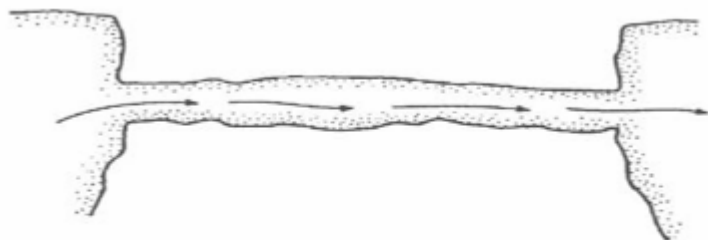
- ▶ Ідея екомережі є інтегральною в організації збереження біо- та ландшафтного різноманіття і на європейській арені вона вже набула певного розвитку.

Це когерентна система яка включає:

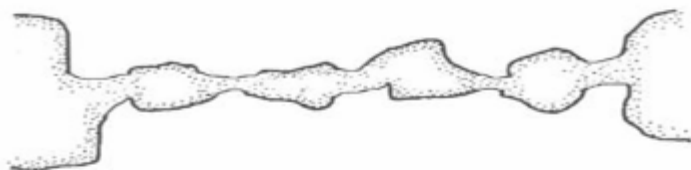
- ▶ основні природні ареали
- ▶ ядра (ключові ділянки) біорізноманіття
- ▶ відновлювальні території
- ▶ буферні зони
- ▶ екокоридори (сполучні території)

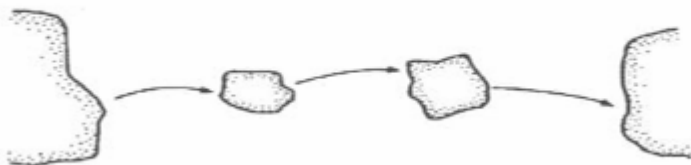
Типи екокоридорів

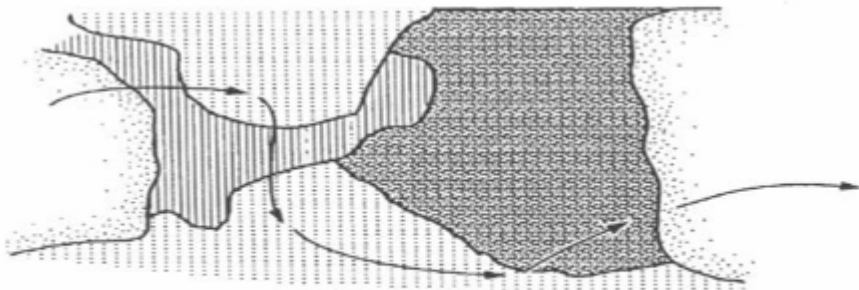
Лінійні

Лінійно-ядрові

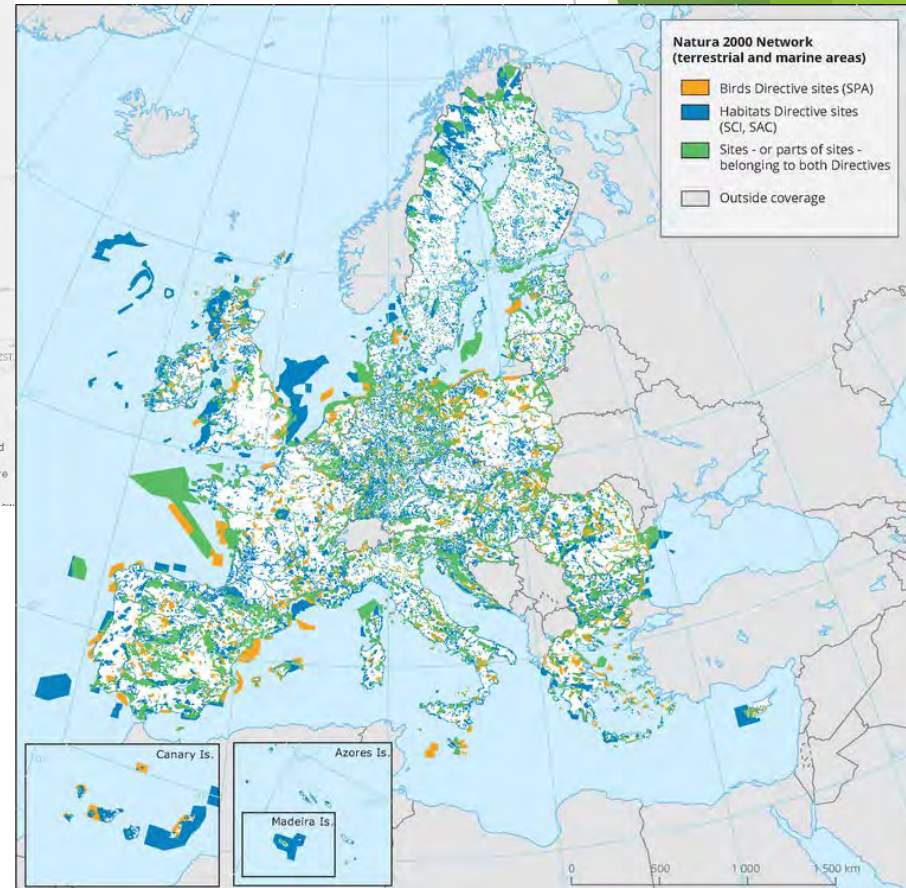
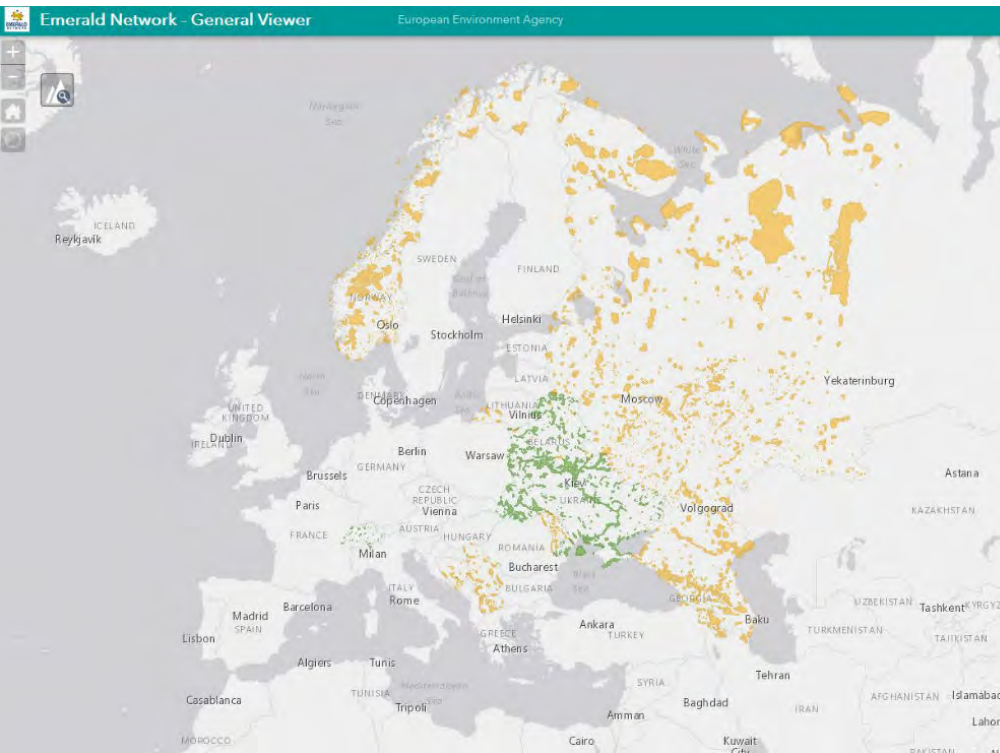

Фрагментовані

Ландшафтні

Екомережі *Emerald* та *Natura 2000*

Emerald Network in the Eastern Partnership countries, status in 2019

 Emerald sites (proposed/candidate and officially adopted)

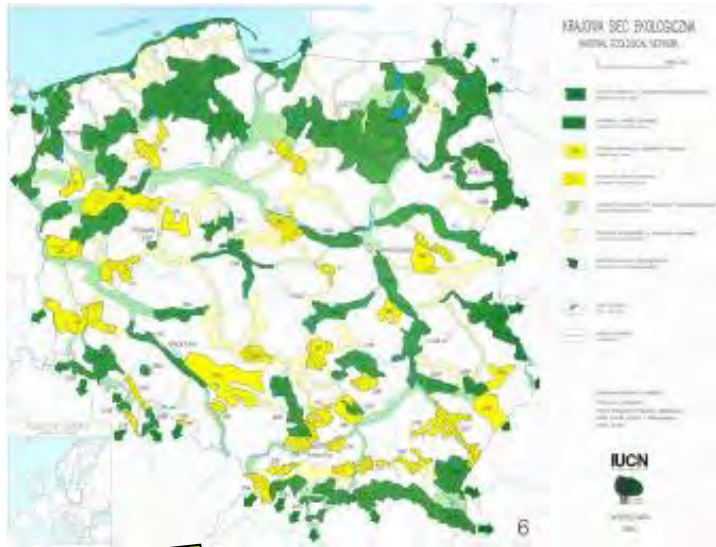
0 500 Km

Імплементация Оселищної директиви Європейського Союзу: визначення оселищ (біотопів, екотопів) для України

- ▶ Проблеми ідентифікації, типології, ієрархії біотопів України, їх класифікацій (*Corine, Eunis, Palearctic habitats*).
- ▶ Проаналізовані переліки типів оселищ Резолюції 4 Бернської конвенції (в Україні ~119), Додатку 1 Оселищної директиви, визначені перспективи екомереж NATURA 2000, EMERALD.
- ▶ Актуальними питаннями залишаються виділення специфічних типів біотопів для України (стеги, крейдяні відслонення, кам'яні розсипи високогір'я Карпат, поди, виходи гранітів ендемічного регіону річки Південний Буг тощо).
- ▶ Невирішеним завданням є оптимізація Смарагдової екомережі України і залучення до цього процесу громадськості, неурядових організацій.

Порівняння екомереж

ПОЛЬЩА
(деталізовано)

Україна
(узагальнено)

Основні екокоридори в Україні

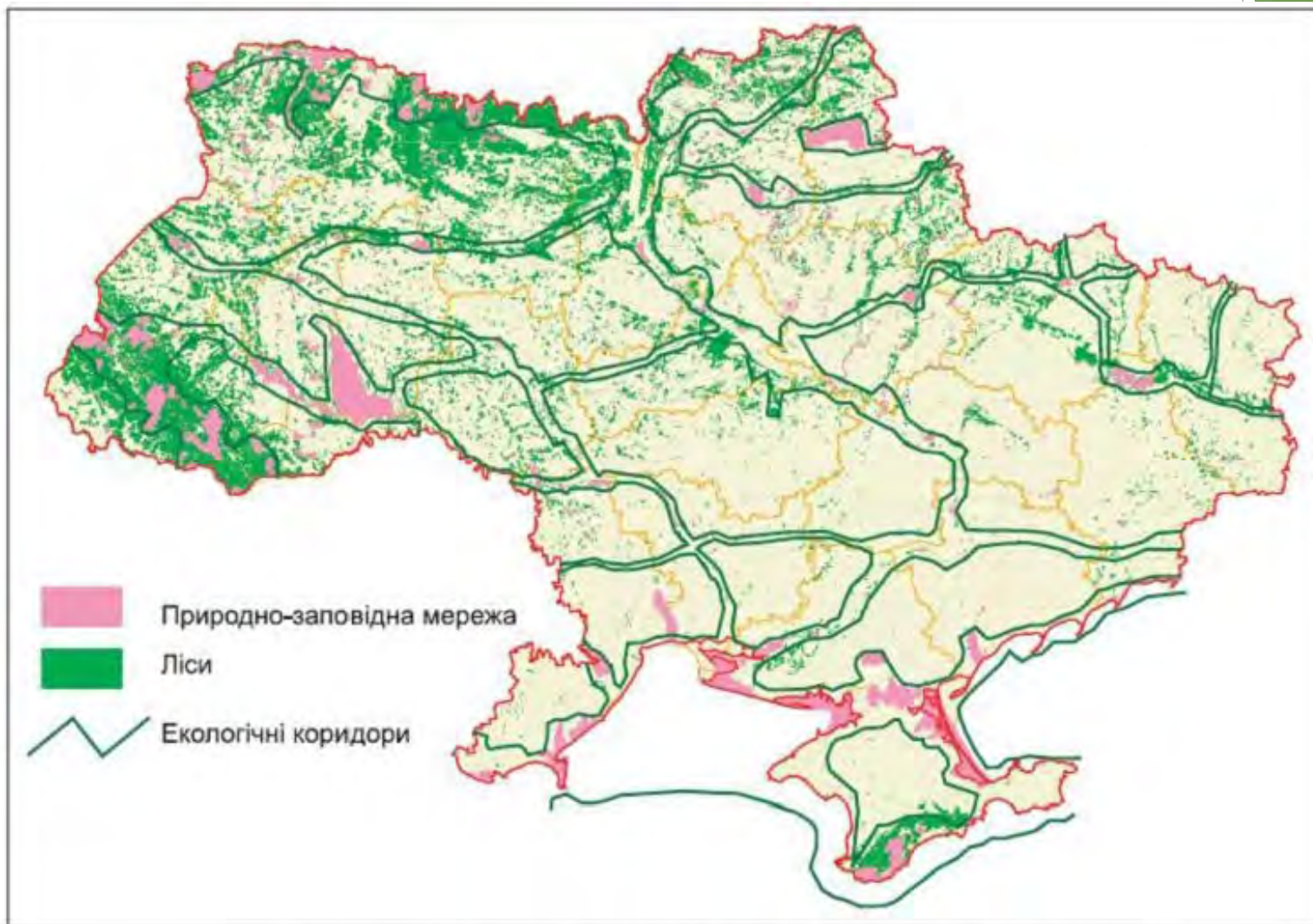

Схема проектних елементів загальнодержавного значення

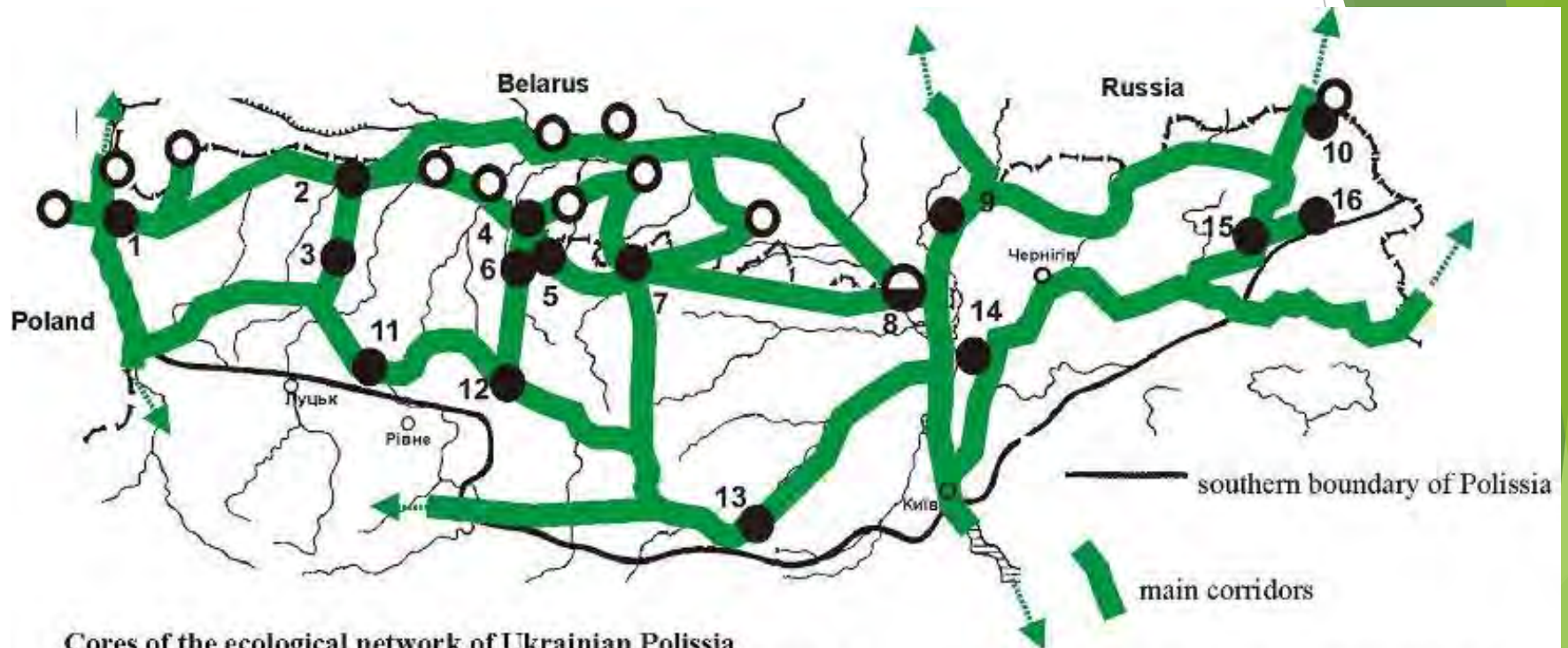
Транскордонні макроекокоридори України

Приклад транскордонного мезоекокоридору «Західний Буг»

Екомережа Українського Полісся

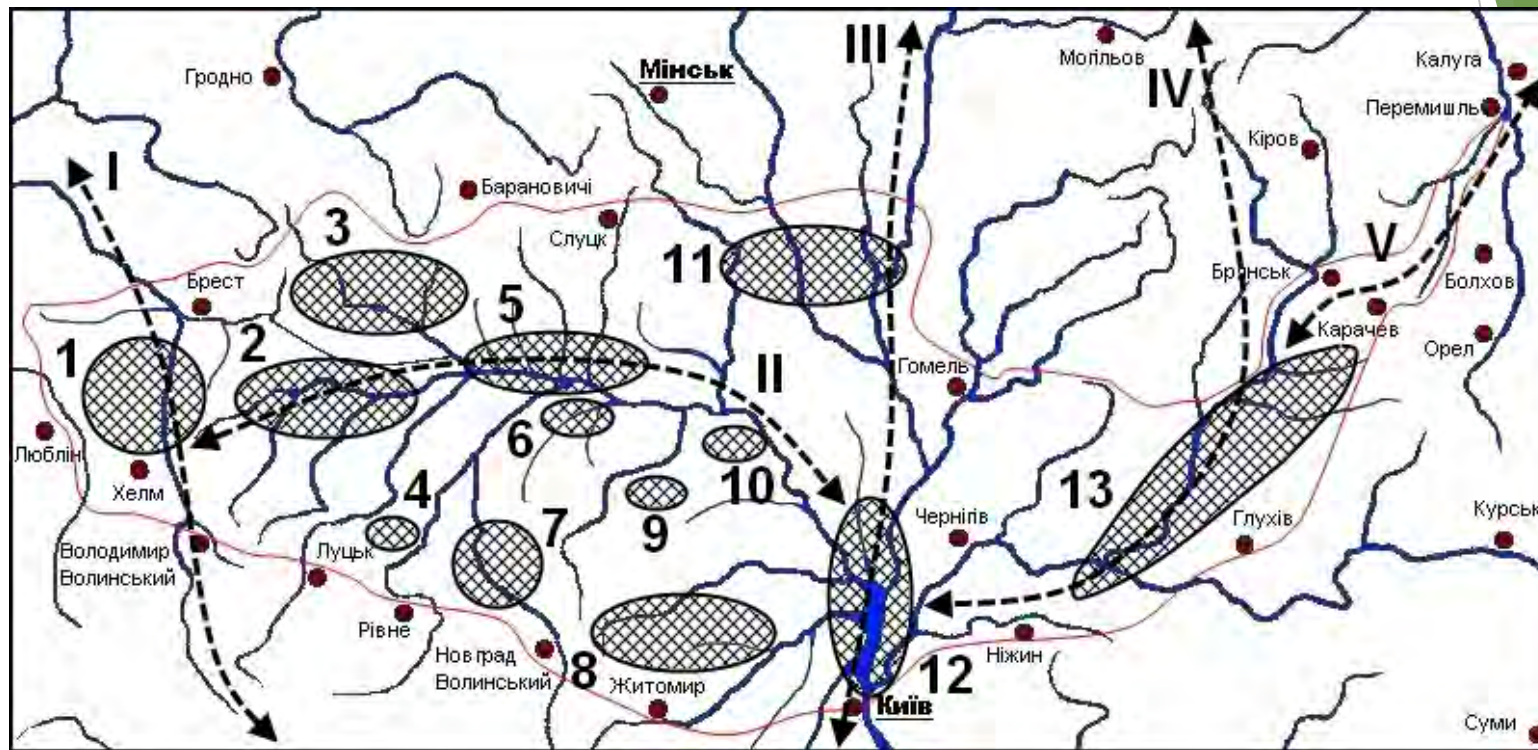

Cores of the ecological network of Ukrainian Polissia

1 - Shatske, 2 - Prypiat-Stokhidske, 3 - Biloozersko-Cheremske, 4 - Perebrodske, 5 - Syropohonske, 6 - Somynske, 7 - Ubortsko-bolotnytske, 8 - Chornobylske, 9 - Dniprovske, 10 - Desniansko-Starohutske, 11 - Tsumanske, 12 - Nadsluchanske, 13 - Korostyshivske, 14 - Mizhrichynske, 15 - Mezynske, 16 - Verkhnioesmanske

- main cores on the territory of Ukraine
- main cores on adjacent territory of Polissia in Poland, Belarus, Russia

Екомережа Поліської підпровінції на макрорівні (Коніщук В.В., 2013)

Ядра біорізноманіття: 1 – Західне Полісся, 2 – Верхня Прип'ять, 3 – Басейн Ясельди, 4 – Цуманська Пуща, 5 – Середня Прип'ять, 6 – Ольманські болота, 7 – Надслучанський регіон, 8 – Південне Полісся, 9 – Словечанський кряж, 10 – Мозирська гряда, 11 – Північне Полісся, 12 – Київське водосховище, 13 – Східне Полісся.

Екокоридори: I – Західно-Бузький, II – Прип'ятський, III – Дніпровський, IV – Деснянський, V – Витебть-Жиздринський

Схема екомережі України (біомно- зональний рівень, за Мовчаном Я.І., 1997. Екологічна енциклопедія, 2007)

Регіональні екоцентри:

А – Карпатська гірська
країна,

Б – Подільська височина,

В – Донецький кряж,

Г – Кримська гірська
країна.

Широтні та меридіональні

екокоридори: 1 –

Поліський, 2 – Галицько-

Слобожанський, 3 –

Степовий, 4 –

Приморський, 5 –

Морський, 6 –

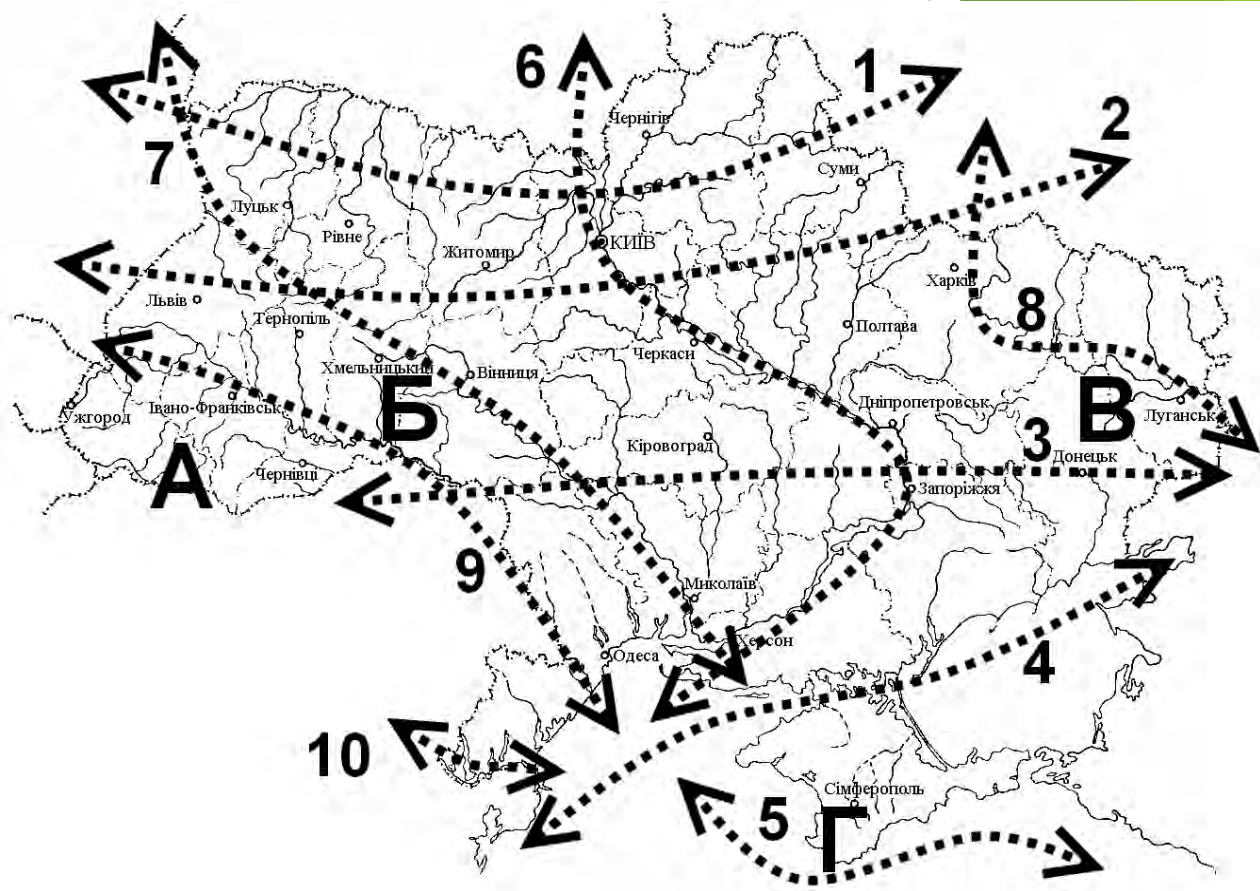
Дніпровський, 7 –

Бузький, 8 – Сіверсько-

Донецький, 9 –

Дністровський, 10 –

Дунайський.

Уніфікована схема екомережі біомно-зонального рівня території України (Коніщук В.В., 2011)

Пан'європейські елементи екомережі України (транскордонні екокоридори):

- 1 – Полісся,
- 2 – Лісостеп,
- 3 – Степ,
- 4 – Закарпаття,
- 5 – Карпати,
- 6 – Кримські гори із субсередземно-мор'ям,
- 7 – Азовське море,
- 8 – Чорне море.

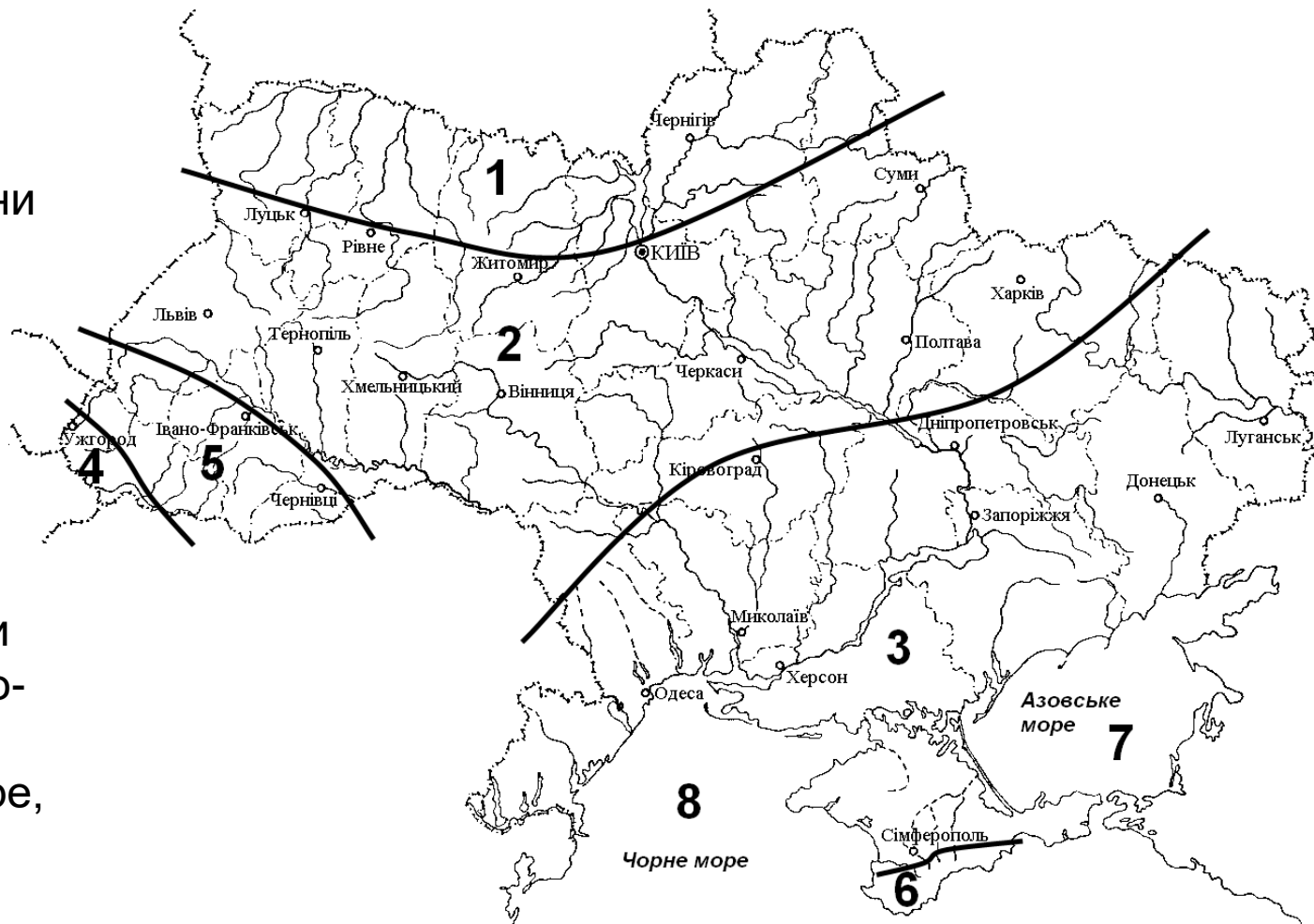
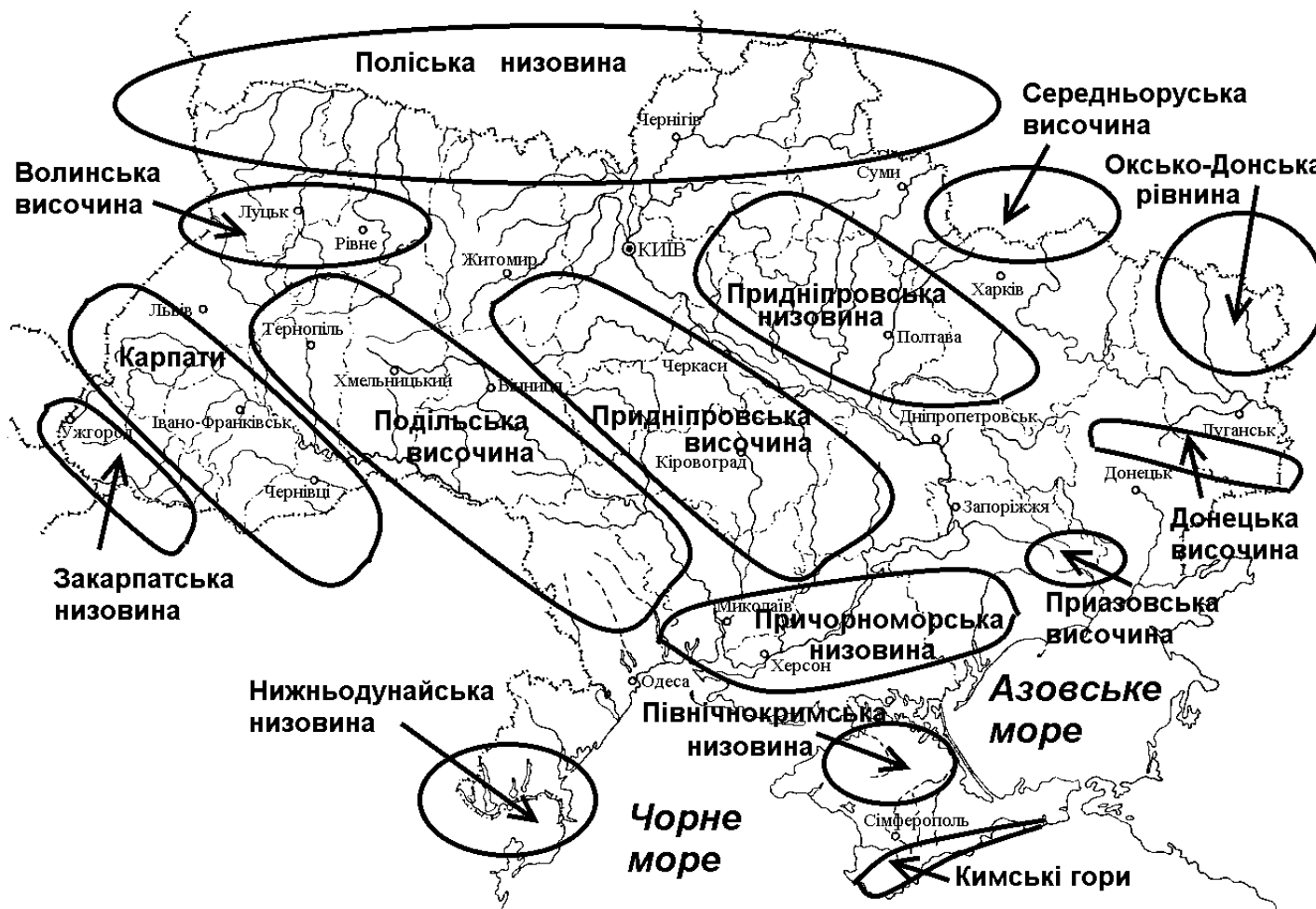
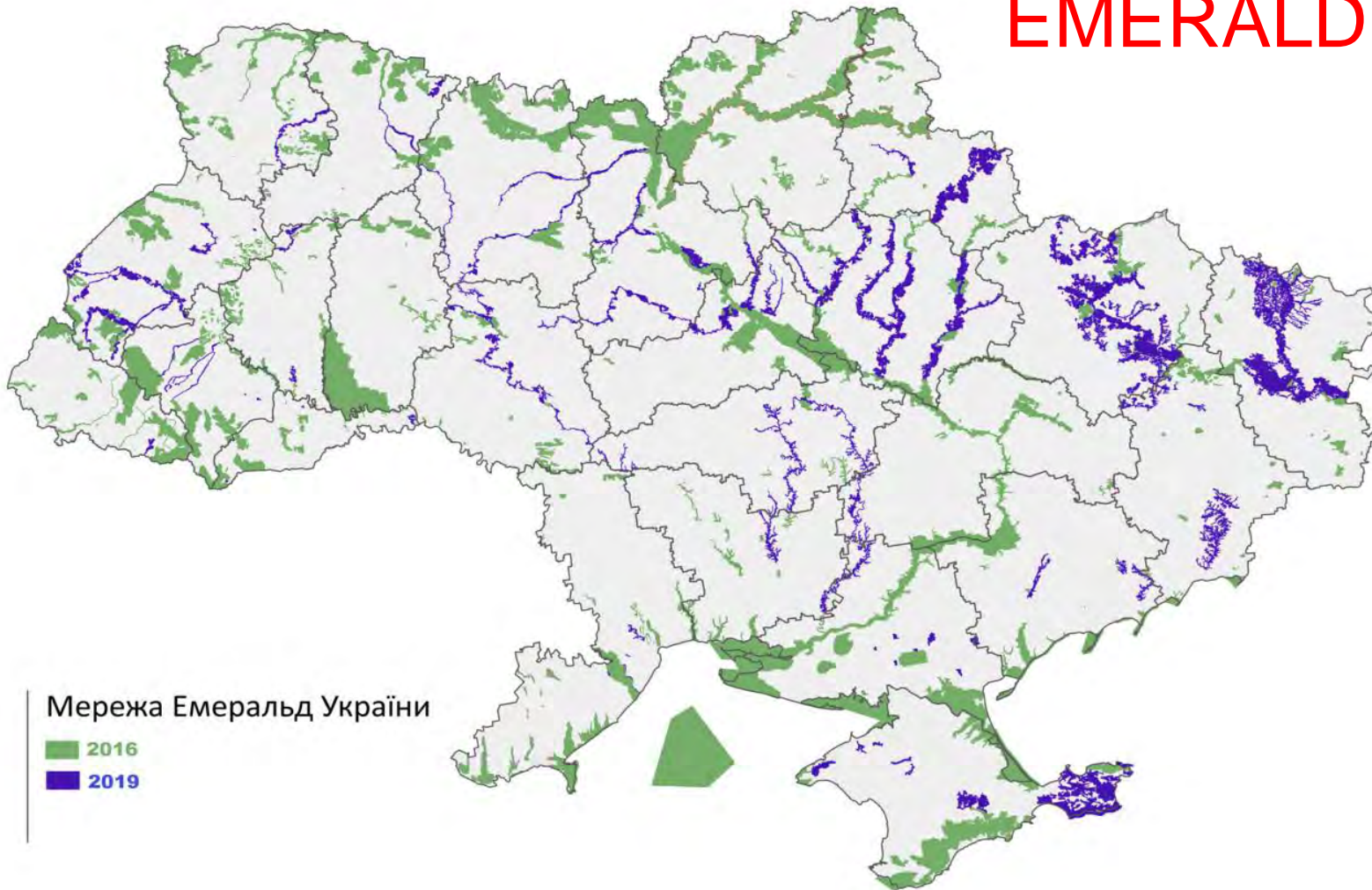

Схема основних природних ядер біотичного та ландшафтного різноманіття України (макрорівень системи фізико-географічних областей)

EMERALD

Мережа Емеральд України

2016

2019

У 2016 р. був схвалений список із 271 Смарагдового об'єкту України. 18 листопада 2016 року Постійний комітет Бернської конвенції затвердив перелік територій мережі Emerald.

У 2017 р. включено ще 78, у 2018 – 46, у 2019 – 106.

У грудні 2019 року Смарагдову мережу було включено в якості інформаційного шару Публічної кадастрової карти України

Проект (реєстр. № 4461 від 04.12.2020)

► Закон України Про території Смарагдової мережі

Цей Закон спрямований на виконання зобов'язань України за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлює правові та організаційні засади визначення територій Смарагдової мережі та управління ними в Україні для збереження природних оселищ та видів фауни і флори, що підлягають особливій охороні, правові та організаційні засади оцінки впливу на території Смарагдової мережі у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на території Смарагдової мережі, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, правові та організаційні засади створення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони та використання природно-заповідного фонду, екологічної та Смарагдової мереж, збереження біорізноманіття.

Додатком до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони в секторі «Охорона природи» передбачені заходи щодо наближення національного законодавства до Директиви № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів (Пташина директива) та Директиви № 92/43/ЄС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори (Оселищна директива), зокрема:

прийняття національного законодавства та визначення уповноваженого органу (органів);

визначення та позначення спеціальних зон захисту різних видів птахів (ст.4.1 Пташиної директиви);

підготовка реєстру місць (локалітетів), призначення цих місць та встановлення пріоритетів управління ними (включаючи завершення реєстру потенційних територій Смарагдової мережі та впровадження захисних заходів та заходів управління ними);

запровадження заходів, необхідних для збереження таких місць (ст. 6 Оселищної директиви);

встановлення системи моніторингу природоохоронного статусу оселищ та видів (ст.11 Оселищної директиви).

Україна, як Сторона Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція) виконує зобов'язання щодо створення Смарагдової мережі. Станом на 2019 р. перелік територій Смарагдової мережі складається з **377** територій площею близько **8 млн. га.**

Ця мережа не є повною і потребує розширення в частині виявлення нових територій для збереження окремих видів і природних оселищ, для яких на біогеографічних семінарах **Бернською конвенцією** визначено недостатній рівень представленості в мережі запропонованих природоохоронних територій.

Перелік видів птахів, для яких визначаються території Смарагдової мережі (ФРАГМЕНТ)

Код	Латинська назва	Українська назва
A021	<i>Botaurus stellaris</i>	Бугай
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>	Бугайчик
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Квак
A024	<i>Ardeola ralloides</i>	Чапля жовта
A026	<i>Egretta garzetta</i>	Мала біла чапля

Перелік видів фауни і флори, за виключенням птахів, для яких визначаються території Смарагдової мережі (ФРАГМЕНТ)

Код	Латинська назва	Українська назва	Біогеографічні регіони			
			Континентальний	Альпійський	Паннонський	Степовий
1. Тварини						
1.1. Безхребетні						
1013	<i>Vertigo geyeri</i>	Завиток чотиризубий	+			
1014	<i>Vertigo angustior</i>	Завиток лівозакручений	+	+		+
1016	<i>Vertigo moulinsiana</i>	Завиток болотяний	+			
409 8	<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>	Півники борові	+			+

**Перелік типів природних оселищ, для яких визначаються території
Смарагдової мережі (ФРАГМЕНТ)**

Код	Англійська назва	Українська назва	Біогеографічні регіони			
			Континентальний	Альпійський	Паннонський	Степовий
A1.22	Mussels and fucoids on moderately exposed shores	Молюски та фукоїди на помірно відкритих берегах				+
E1.13	Continental dry rocky steppic grasslands and dwarf scrub on chalk outcrops	Континентальні остепнені трав'яні і чагарничкові угруповання на відслоненнях крейди	+			+
E1.2	Perennial calcareous grassland and basic steppes	Багаторічні трав'яні кальцифітні угруповання та степи	+	+	+	+
X36	Depressions (pody) of the Steppe zone	Депресії (поди) степової зони				+

Категорії оселищ EUNIS

- ▶ А : Морські оселища
- ▶ В : Оселища морського узбережжя С : Материкові поверхневі водойми
- ▶ D : Болота
- ▶ Е : Території з домінуванням трав, мохоподібних і лишайників
- ▶ F : Пустощі, чагарники і тундра
- ▶ G : Ліси, рідколісся та інші лісові землі
- ▶ H : Материкові території без рослинності або з розрідженою рослинністю
- ▶ I : Регулярно або недавно культивовані оселища
- ▶ J : Будівлі та інші штучні оселища
- ▶ X : Комплекси оселищ

Updated list of officially adopted Emerald sites (December 2019)
CONVENTION ON THE CONSERVATION OF EUROPEAN WILDLIFE
AND NATURAL HABITATS/ Strasbourg, 6 December 2019, T-PVS/PA(2019)
Ukraine

Site Code	Site Name	Site Area(Ha)	Birds speciesnumber	Other speciesnumber	Habitat number	Total features	Total features
UA0000001	Poliskyi	36465,0	36	32	20	88	CON
UA0000002	Gorgany Nature Reserve	5362,0	21	20	14	55	ALP
UA0000003	Roztochia Nature Reserve	2083,0	42	25	15	82	CON
UA0000004	Dniprovsko-Orilskyi Nature Reserve	3772,0	32	19	20	71	STE
UA0000005	Crimean Nature Reserve	44042,0	60	31	28	119	STE
UA0000006	Carpathian Biosphere Reserve	58296,0	28	54	50	132	ALP PAN
UA0000007	Mys Martian Nature Reserve	239,0	46	11	15	72	STE
UA0000008	Karadazkyi Nature Reserve	2842,0	56	26	25	107	STE
UA0000009	Opukskyi Nature Reserve	1584,0	41	9	20	70	STE
UA0000010	Medobory Nature Reserve	9552,0	45	32	17	94	CON
UA0000011	Podilski Tovtry National Nature Park	261521,0	37	42	28	107	CON
UA0000012	Kanivskyi Nature Reserve	8665,0	59	30	17	106	CON
UA0000013	Skolivski Beskydy National Nature Park	35696,0	23	28	22	73	ALP
UA0000014	Carpathian National Nature Park	50478,0	25	35	38	98	ALP
UA0000015	Yelanetskyi Steppe Nature Reserve	1677,0	14	9	5	28	STE
UA0000016	Askaniia-Nova Biosphere Reserve	33398,0	78	10	2	90	STE
UA0000017	Black Sea Biosphere Reserve	115873,0	90	17	30	137	STE
UA0000018	Danube Biosphere Reserve	50213,0	89	33	37	159	STE
UA0000019	Ukrainskyi Stepovy Nature Reserve	3355,0	23	28	13	64	STE
UA0000020	Luhanskyi Nature Reserve	5417,0	35	35	23	93	STE
UA0000021	Yaltynskyi Hirsko-Lisovy Nature Reserve	14449,0	16	18	20	54	STE
UA0000022	Kazantypskyi Nature Reserve	449,0	27	13	17	57	STE
UA0000023	Rivnenskyi Nature Reserve	42924,0	53	27	24	104	CON
UA0000024	Cheremskyi Nature Reserve	2949,0	24	30	21	75	CON
UA0000025	Shatskyi	54128,0	60	34	31	125	CON

UA0000026	Synevyr National Nature Park	40436,0	23	27	33	83	ALP
UA0000027	Azovo-Syvaskyi National Nature Park	51983,0	44	11	18	73	STE
UA0000028	Vyzhnytskyi National Nature Park	11238,0	21	30	19	70	ALP
UA0000029	Sviati Hory	43437,0	59	30	26	115	STE
UA0000030	Yavorivskyi National Nature Park	7120,0	42	23	13	78	CON
UA0000031	Desniansko-Starohutskyi National Nature Park	16223,0	49	38	29	116	CON
UA0000032	Uzhanskyi National Nature Park	39500,0	22	42	28	92	ALP
UA0000033	Hutsulshchyna	39385,0	47	30	25	102	ALP CON
UA0000034	Gomilshanski Lisyy National Nature Park	14404,0	58	25	26	109	CON
UA0000035	Halytskyi National Nature Park	14642,0	29	43	27	99	ALP CON
UA0000036	Ichnianskyi National Nature Park	9622,0	26	24	12	62	CON
UA0000037	Velykyi Luh National Nature Park	16755,0	36	14	18	68	STE
UA0000038	Mezynskyi National Nature Park	31098,0	28	21	17	66	CON
UA0000039	Lower Dniester National Nature Park	21369,0	51	22	25	98	STE
UA0000040	Bugzkyi Gard National Nature Park	6148,0	36	15	17	68	STE
UA0000041	Zacharovanyi Krai National Nature Park	6116,0	21	16	13	50	ALP
UA0000042	Hetmanskyi National Nature Park	23473,0	33	20	25	78	CON
UA0000043	Holosiivskyi National Nature Park	11080,0	22	15	24	61	CON
UA0000044	Prypiat-Stokhid National Nature Park	38940,0	53	26	25	104	CON
UA0000045	Khotynskyi National Nature Park	9486,0	21	22	10	53	CON
UA0000046	Chornobylskyi Biosphere Reserve	227381,0	33	32	25	90	CON
UA0000047	Mizhrichynskyi Regional Landscape Park	102434,0	52	29	25	106	CON
UA0000048	Serednioseimskyi	92215,0	41	19	23	83	CON
UA0000049	Shalyhynskyi Zakaznyk	2909,0	25	17	6	48	CON
UA0000050	Mykhailivska Tsilyna Nature Reserve	882,0	8	10	2	20	CON

UA0000051	Verkhniosutskiyi	16898,0	25	21	18	64	CON
UA0000052	Verkhnioesmanskyi Zakaznyk	2912,0	33	15	8	56	CON
UA0000053	Bohdanivskyi Zakaznyk	1485,0	13	15	3	31	CON
UA0000054	Nyzhnie Podesennia	73897,0	18	20	23	61	CON
UA0000055	Zamhlai	7588,0	27	16	8	51	CON
UA0000056	Myklashevshchyna Zakaznyk	119,0	14	12	1	27	CON
UA0000057	Bretskyi Zakaznyk	200,0	15	9	2	26	CON
UA0000058	Chernihivske Podesennia	89752,0	36	15	23	74	CON
UA0000059	Khrystanivskyi Zakaznyk	1706,0	26	17	10	53	CON
UA0000060	Dorohynskiyi	5227,0	15	16	3	34	CON
UA0000061	Zhevak Zakaznyk	314,0	11	13	3	27	CON
UA0000062	Smiatsko-Znobivskiyi	54273,0	47	30	30	107	CON
UA0000063	Donetskyi Kriazh RegionalLandscape Park	7451,0	19	18	8	45	STE
UA0000064	Kleban-Byk Regional LandscapePark	2912,0	16	13	6	35	STE
UA0000065	Meotyda	22199,0	43	12	19	74	STE
UA0000066	Prystenske Zakaznyk	358,0	7	4	2	13	STE
UA0000067	Nykanorivskiyi	652,0	12	3	6	21	STE
UA0000068	Bilovodskiyi Regional LandscapePark	14006,0	37	17	11	65	STE
UA0000069	Kreminski Lisy	18240,0	27	31	19	77	STE
UA0000070	Kreidiani Vidslonennia Zakaznyk	30,0	14	8	4	26	STE
UA0000071	Pechenizke Pole	5021,0	21	18	4	43	STE
UA0000072	Nyzhnovorsklianskyi Regional Landscape Park	23192,0	31	17	21	69	CON
UA0000073	Iziumska Luka RegionalLandscape Park	5008,0	31	18	20	69	STE
UA0000074	Dvorichanskyi National NaturePark	3433,0	39	31	18	88	STE
UA0000075	Slobozhanskyi National NaturePark	5254,0	29	16	8	53	CON

UA0000076	Elba Zakaznyk	761,0	16	6	5	27	STE
UA0000077	Pyriatynskiy National Nature Park	11991,0	41	15	19	75	CON
UA0000078	Sukhodilskiy Regional Landscape Park	3058,0	34	14	4	52	STE
UA0000079	Dobrianski Hory Zakaznyk	117,0	17	3	3	23	STE
UA0000080	Kreidiani Skeli Zakaznyk	98,0	11	6	4	21	STE
UA0000081	Lisne Zakaznyk	272,0	20	4	3	27	STE
UA0000082	Nyzhniosulskiy National Nature Park	18703,0	36	21	17	74	CON
UA0000083	Dykanskyi Regional Landscape Park	11966,0	18	19	13	50	CON
UA0000084	Zubrovytsia Zakaznyk	27149,0	16	27	20	63	ALP
UA0000085	Chernivetskyi Regional Landscape Park	21507,0	21	32	5	58	ALP CON
UA0000086	Pechenizka Lisova Dacha Zakaznyk	5329,0	18	18	1	37	CON
UA0000087	Kremenchutskiy Plavni Regional Landscape Park	5098,0	23	15	19	57	CON
UA0000088	Siverskodonetskyi	4506,0	31	19	6	56	CON
UA0000089	Karmeliukove Podillia National Nature Park	20190,0	26	20	6	52	CON
UA0000090	Ovrutskiy	45237,0	35	26	17	78	CON
UA0000091	Zakhidno-Ovrutskiy	33452,0	26	26	18	70	CON
UA0000092	Pryazovskiy National Nature Park	77900,0	85	25	26	136	STE
UA0000093	Dniprovske Reservoir	39492,0	14	16	11	41	STE
UA0000094	Kyivske Reservoir	54422,0	24	18	13	55	CON
UA0000095	Pakulskiy	18257,0	29	19	14	62	CON
UA0000096	Velykoanadolskyi	2672,0	22	25	2	49	CON
UA0000097	Biloberezhzhia Sviatoslava National Nature Park	35242,0	72	18	28	118	STE
UA0000098	Novosanzharskyi	11739,0	16	14	17	47	CON
UA0000099	Shchorsivskiy	19725,0	30	21	13	64	CON
UA0000100	Seredniosulskiy Zakaznyk	2242,0	23	20	11	54	CON

UA0000101	Nadsluchanskyi Regional Landscape Park	17248,0	24	25	16	65	CON
UA0000102	Dermansko-Ostrozkyi National Nature Park	5436,0	22	23	14	59	CON
UA0000103	Dubrovytsko-Sarnynskyi	39469,0	34	23	15	72	CON
UA0000104	Chervonooskilske Reservoir	10082,0	26	13	9	48	STE
UA0000105	Pechenizke Reservoir	27064,0	48	16	16	80	CON STE
UA0000106	Kakhovske Reservoir	218119,0	58	20	26	104	STE
UA0000107	Oleshkivski Pisky	46259,0	32	11	15	58	STE
UA0000108	Dzharylhatskyi National Nature Park	10018,0	66	7	18	91	STE
UA0000109	Dniprovsko-Buzkyi Lyman	71276,0	57	18	15	90	STE
UA0000110	Kremenchutske Reservoir	222530,0	28	15	21	64	CON
UA0000111	Kanivske Reservoir	67264,0	61	28	20	109	CON
UA0000112	Tsumanska Pushcha	42852,0	19	25	19	63	CON
UA0000113	Prytysianskyi	5392,0	19	31	19	69	PAN
UA0000114	Dnistrovskyi Regional Landscape Park	19686,0	25	24	25	74	CON
UA0000115	Verkhovynskyi	14494,0	18	26	22	66	ALP
UA0000116	Chornyi Lis	21415,0	19	14	8	41	ALP CON
UA0000117	Marmaroski ta Chyvchyno-Hryniavski Hory	25108,0	21	37	22	80	ALP
UA0000118	Nadsianskyi Regional Landscape Park	19449,0	21	20	17	58	ALP
UA0000119	Verkhnodnistrovski Beskydy Regional Landscape Park	8576,0	23	20	12	55	ALP
UA0000120	Pivnichne Podillia	17033,0	28	23	14	65	CON
UA0000121	Roztochia	66715,0	46	23	27	96	CON
UA0000122	Dnistrovskyi Kanion National Nature Park	10870,0	36	31	27	94	CON
UA0000123	Iziaslavsko-Slavutytskyi	32329,0	38	12	18	68	CON
UA0000124	Maliovanka Regional Landscape Park	16908,0	36	16	18	70	CON
UA0000125	Cheremoskyi	19737,0	21	33	23	77	ALP

UA0000126	Sevastopolskyi	8870,0	15	12	8	35	STE
UA0000127	Bakhchysaraisko-Alushtynskyi	43178,0	15	20	16	51	STE
UA0000128	Bilogirskyi	130603,0	14	20	27	61	STE
UA0000129	Karalarskyi	25007,0	41	19	23	83	STE
UA0000130	Charivna Havan National NaturePark	10920,0	57	13	15	85	STE
UA0000131	Eastern Syvash	174975,0	42	9	14	65	STE
UA0000132	Baidarskyi Ta Mys Aia	28424,0	10	18	26	54	STE
UA0000133	Horodnianskyi	27206,0	25	23	13	61	CON
UA0000134	Pryorilskyi	33372,0	26	20	14	60	CON STE
UA0000135	Dniprodzerzhynske Reservoir	54004,0	20	15	22	57	CON STE
UA0000136	Bokovenkivskyi RegionalLandscape Park	8154,0	28	13	9	50	STE
UA0000137	Tarutynskyi Steppe	6176,0	37	6	3	46	STE
UA0000138	Tyligulskyi Lyman	23243,0	32	9	17	58	STE
UA0000139	Zernov Phyllophora FieldZakaznyk	403997,0	2	5	1	8	STE
UA0000140	Tuzlovski Lymany NationalNature Park	27778,0	80	12	19	111	STE
UA0000141	Dnistrovskyi Lyman	38641,0	67	17	14	98	STE
UA0000142	Systema Dunaiskykh Ozer	52807,0	72	18	11	101	STE
UA0000143	Kuialnytskyi Lyman	8439,0	70	5	7	82	STE
UA0000144	Ripkynskyi	29560,0	35	25	26	86	CON
UA0000145	Sosynskyi	15450,0	35	21	9	65	CON
UA0000146	Liubetskyi	21052,0	36	26	24	86	CON
UA0000147	Verhnie Podesennia	45071,0	35	18	26	79	CON
UA0000148	Black Sea Dolphins	13155,0	5	6	3	14	STE
UA0000149	Liadova-Murafa	3734,0	24	16	10	50	CON
UA0000150	Obytichna Kosa Ta Zatoka	25462,0	26	7	16	49	STE

UA0000151	Sasyk Lyman	18984,0	76	13	13	102	STE
UA0000152	Gora Bila	1091,0	7	8	9	24	STE
UA0000153	Zkharskyi	5644,0	33	11	11	55	CON
UA0000154	Kuchurhanskyi	1676,0	32	5	4	41	STE
UA0000155	Tepe-Oba	3986,0	37	20	17	74	STE
UA0000156	Trostianetskyi	667,0	25	3	4	32	STE
UA0000157	Hrabova Balka	1905,0	14	5	4	23	STE
UA0000158	Besarabskyi Kolkhikum	4723,0	36	12	3	51	STE
UA0000159	Kremenetski Hory National Nature Park	6948,0	35	12	9	56	CON
UA0000160	Horodnytskyi	54260,0	31	16	6	53	CON
UA0000161	Unava	13331,0	16	12	7	35	CON
UA0000162	Shuliatske Swamp	2101,0	26	7	7	40	CON
UA0000163	Buho-Desnianskyi	19070,0	24	16	6	46	CON
UA0000164	Sestrynivska Dacha	924,0	7	8	3	18	CON
UA0000165	Korostyshivskyi	41696,0	18	15	10	43	CON
UA0000166	Pryinhulskyi Regional Landscape Park	3803,0	15	10	10	35	STE
UA0000167	Zakhidne Pobuzhzhia	14222,0	20	20	21	61	CON
UA0000168	Stokhid-Nobel	41874,0	41	23	21	85	CON
UA0000169	Verkhnie Pobozhzhia	13339,0	20	31	15	66	CON
UA0000170	Zaplava Turia-Rypiat	16196,0	44	21	16	81	CON
UA0000171	Turiiskyi	17019,0	42	23	12	77	CON
UA0000172	Drevlianskyi Nature Reserve	32178,0	28	33	8	69	CON
UA0000173	Slovechanskyi Kriazh	95849,0	24	30	15	69	CON
UA0000174	Dolynsko-Rozhniatynskyi	107602,0	24	25	23	72	ALP
UA0000175	Ponyzia Stuhny	6830,0	23	17	10	50	CON

UA0000176	Boikivshchyna	10606,0	21	29	13	63	ALP
UA0000177	Stilske Horbohiria	22867,0	19	16	13	48	CON
UA0000178	Cholhynskiyi	3379,0	46	8	3	57	CON
UA0000179	Zavadivskiyi	8526,0	21	15	4	40	CON
UA0000180	Bolotnia	22236,0	26	18	16	60	CON
UA0000181	Nyzhnie Pobuzhzhia	9706,0	18	12	12	42	STE
UA0000182	Izmailski Ostrovy	3552,0	54	13	19	86	STE
UA0000183	Udaiskyi	8517,0	26	22	14	62	CON
UA0000184	Borivskiyi	5526,0	12	18	12	42	CON
UA0000185	Hadiatskyi Regional LandscapePark	13006,0	23	26	18	67	CON
UA0000186	Dubrovytskyi	38802,0	43	21	19	83	CON
UA0000187	Shostkynskiyi	11558,0	35	18	8	61	CON
UA0000188	Pidhaietskyi Regional LandscapePark	5080,0	31	19	4	54	CON
UA0000189	Seretskyi	6489,0	35	26	7	68	CON
UA0000190	Berezhanske Opillia	20646,0	40	27	5	72	CON
UA0000191	Hrinnytskyi-Styr	5057,0	28	21	7	56	CON
UA0000192	Lower Dnipro	52386,0	39	23	22	84	STE
UA0000193	Domuzla	1640,0	35	11	4	50	STE
UA0000194	Riabchyk	841,0	8	6	6	20	CON
UA0000195	Vedmezhancka	10124,0	39	8	5	52	STE
UA0000196	Serbyno	1641,0	32		2	34	CON
UA0000197	Vyshnevskiyi	1388,0	22	7	2	31	STE
UA0000198	Balakyrivskiyi	417,0	21	6	6	33	STE
UA0000199	Novobilskiyi	3974,0	30	9	6	45	STE
UA0000200	Aiu-Dah	648,0	2	8	10	20	STE

UA0000201	Ak-Monaiskyi Steppe	492,0	5	15	9	29	STE
UA0000202	Dibrivskiyi	4481,0	23	13	9	45	STE
UA0000203	Myhailivskiyi Steppe	1733,0	8	4	2	14	STE
UA0000204	Mehanom	3720,0	5	17	15	37	STE
UA0000205	Pokrovsko-Dolynivskiyi	1064,0	27	12	3	42	STE
UA0000206	Tuzly	1357,0	30	1	5	36	STE
UA0000207	Berezanskyi	8827,0	35	6	4	45	STE
UA0000208	Petrykivskiyi Rybhosp	298,0	30	5		35	STE
UA0000209	Stanychno-Luhanskyi	12158,0	58	23	22	103	STE
UA0000210	Voloshanska Dacha	688,0	23	4	4	31	STE
UA0000211	Prysamarski Bairachni Lisy	7394,0	23	6	3	32	STE
UA0000212	Samarskyi Lis	38003,0	25	18	23	66	STE
UA0000213	Chonharskyi	34443,0	32	2	5	39	STE
UA0000214	Zatoky	105086,0	7	7	8	22	STE
UA0000215	Kinburnska Kosa	46588,0	59	6	14	79	STE
UA0000216	Khrystoforivski Plavni	1538,0	42	4	4	50	STE
UA0000217	Ratsynska Dacha	2246,0	10	6	4	20	STE
UA0000218	Naholny Kriazh	4445,0	37	8	6	51	STE
UA0000219	Riznykivskiyi	547,0	25	6	5	36	STE
UA0000220	Kamiansko-Dontsivskiyi	3569,0	34	9	6	49	STE
UA0000221	Vitrohonskyi	756,0	20	9	2	31	STE
UA0000222	Khadzhybeiskiyi	3286,0	64	6	6	76	STE
UA0000223	Korsak Mohyla	111,0	11	1	1	13	STE
UA0000224	Troitska Balka	662,0	14	2	1	17	STE
UA0000225	Oleksandropilskiyi	1068,0	18	7	5	30	STE

UA0000226	Svativskiyi	2833,0	26	12	7	45	STE
UA0000227	Nyzhnoduvanskyi	1595,0	24	8	6	38	STE
UA0000228	Barskyi	2815,0	32	6	12	50	CON
UA0000229	Bereznenskyi	128,0	26	4	1	31	CON
UA0000230	Berladynskyi	8374,0	29	7	1	37	CON
UA0000231	Borsuky	1120,0	24	5	4	33	CON
UA0000232	Dolyna Snovu	35515,0	36	7	19	62	CON
UA0000233	Kyivske Podesennia	20621,0	28	9	23	60	CON
UA0000234	Dolyna Seimu	32644,0	29	9	23	61	CON
UA0000235	Zaplava Halky	1076,0	15	6	2	23	CON
UA0000236	Zaplava Perevodu	6542,0	24	7	7	38	CON
UA0000237	Zaplava Supoiu	8807,0	29	11	11	51	CON
UA0000238	Semenivskiyi Snov	9416,0	31	7	18	56	CON
UA0000239	Zdolbunivski Stavky	208,0	15	4	1	20	CON
UA0000240	Kamianobridskyi	980,0	34	12	4	50	CON
UA0000241	Kuzmynskyi	1240,0	34	4	5	43	CON
UA0000242	Ladyzhynske Reservoir	1618,0	24	6	1	31	CON
UA0000243	Liubokhynskyi	3793,0	34	15	5	54	CON
UA0000244	Nyzhnii Sluch	13532,0	36	14	13	63	CON
UA0000245	Podilskyi Dnister	1712,0	22	19	11	52	CON
UA0000246	Prylbytskyi	218,0	20	4	1	25	CON
UA0000247	Slavskyi	7561,0	12	18	12	42	ALP
UA0000248	Sokalskyi	894,0	27	6	10	43	CON
UA0000249	Starosyniavskyi	518,0	25	6	4	35	CON
UA0000250	Surazka Dacha	6343,0	18	7	7	32	CON

UA0000251	Prybuzhzhia	14263,0	17	9	17	43	CON
UA0000252	Chornohuzka	2136,0	22	6	5	33	CON
UA0000253	Ochakivskiyi	474,0	15	2	1	18	STE
UA0000254	Cherkaskiyi Bir	55454,0	46	19	13	78	CON
UA0000255	Znamianskyi Chornyi Lis	14187,0	34	9	7	50	CON
UA0000256	Mykhailivskiyi	4780,0	59	14	12	85	CON
UA0000257	Savranskyi Lis	8510,0	28	6	3	37	CON
UA0000258	Markovychi	53,0	16		3	19	CON
UA0000259	Skhidnyi Svydovets	15138,0	13	20	24	57	ALP
UA0000260	Turova Dacha	1060,0	4	4	1	9	ALP
UA0000261	Kholodnyi Yar	10330,0	29	10	6	45	CON
UA0000262	Cherevaskiyi Lis	1749,0		4	4	8	CON
UA0000263	Polonyna Borzhava	4520,0	14	6	12	32	ALP
UA0000264	Zhuravlivska Dacha	1142,0	9	4	1	14	CON
UA0000265	Marksova Dubyna	296,0	8	7	1	16	CON
UA0000266	Velyki Holdy	345,0	2	7	4	13	CON
UA0000267	Shyroka Dolyna	111,0	11	5	3	19	CON
UA0000268	Okli Hed	300,0	5	6	6	17	PAN
UA0000269	Vynohradivska Tysa	6044,0	21	19	16	56	ALP PAN
UA0000270	Ponyzzia Borzhavy	4106,0	19	20	13	52	PAN
UA0000271	Koson	253,0	6	3	3	12	PAN
UA0000272	Ros river valley	90800,1	10	13	24	47	CON
UA0000273	Byshkinski steppes	17052,0	20	6		26	CON
UA0000274	Milova	2211,7	7	2		9	CON
UA0000275	Spasiv Skyt	3723,4	5	1		6	CON

UA0000276	Murom	1785,1	5	1		6	CON
UA0000277	Oleksandrivs'ki lakes	15200,9	4	2		6	CON
UA0000278	Roganka	2387,5	6			6	CON
UA0000279	Lyptsi	1665,3	4			4	CON
UA0000280	Kam`yanka izyums`ka	5223,2	12	2		14	CON
UA0000281	Izbytske	5100,1	5			5	CON
UA0000282	Dry and Wet Izyumtsi	6644,7	7			7	CON
UA0000283	Dergachivskyi forest	8860,3	7	2		9	CON
UA0000284	Chumatskyi way and Vilshankariver valley	3379,2	11	1		12	CON
UA0000285	Goryla valley	1116,4	14			14	CON
UA0000286	Upper part of Great Babka river	8332,5	6			6	CON
UA0000287	Bezruki	253,4	6	2		8	CON
UA0000288	Poligon	1764,1	10	1		11	CON
UA0000289	Balakiyky	7381,8	9			9	CON
UA0000290	Tsyrkunivskyi forest	11613,5	9	3		12	CON
UA0000291	Zavody	1068,3	7			7	CON
UA0000292	Upper part of Uda river valley	10550,6	3	2		5	CON
UA0000293	Lyman lake system	3151,5	14	1		15	CON
UA0000294	Lozovenka and Oleksiyivskiforests	983,1	9	2		11	CON
UA0000295	Lower part of Uda river valley	13381,0	11	2		13	CON
UA0000296	Lysogirka izyumska	3340,8	9	5		14	CON
UA0000297	Protopopivka-Petrivs'ke	7235,1	17	3		20	CON
UA0000298	Petrivski creeks	2092,0	19	5		24	CON
UA0000299	Mozh river valley	12658,5	19	6		25	CON
UA0000300	Bilokuzmynivske	2241,7	6			6	STE

UA0000301	Barvinkivski steppes	10350,8	13	4		17	CON
UA0000302	Supiy river valley	20490,9	2	5		7	CON
UA0000303	Upper Psel river valley	97800,2	14	14		28	CON
UA0000304	Upper Inhul river valley	18734,2	2	5	12	19	STE
UA0000305	Middle Inhul river valley	31029,1	5	9	16	30	STE
UA0000306	Khorol river valley	44962,7	7	8		15	CON
UA0000307	Gromoklia river valley	21519,5	3	2	11	16	STE
UA0000308	Svitlogirsk-Altostove creeks	2696,2	3	6		9	STE
UA0000309	Sula river valley	47845,6	28	10		38	CON
UA0000310	Middle Inhulets river valley	15204,9	6	4	12	22	STE
UA0000311	Vorskla river valley	62138,3	11	8		19	CON
UA0000312	Lower and middle Psel river valley	67495,1	11	10		21	CON
UA0000313	Aidar river valley	117237,4	2	11		13	STE
UA0000314	Kalmius river valley	40142,9	22	13		35	STE
UA0000315	Siverskyi Donets river valley in Luhansk oblast	134903,3	4	8		12	STE
UA0000316	Siverskyi Donets river valley in Kharkiv oblast - 1	39820,0	30	19		49	CON STE
UA0000317	Siverskyi Donets river valley in Kharkiv oblast - 2	81544,7	17	12		29	CON
UA0000318	Oleksandriyska part of Inhulets	10377,4	8	1	11	20	STE
UA0000319	Kryvorizka part of Inhulets river	22472,9	8	6	15	29	STE
UA0000320	Teteriv river valley	51710,3	7	6		13	CON
UA0000321	Lower Inhulets river valley	13571,0		5	14	19	STE
UA0000322	Vihor river valley	505,0		7	14	21	CON
UA0000323	Vyrva river valley	9626,0		8	14	22	CON
UA0000324	Strviazh river valley	5767,4		7	15	22	CON
UA0000325	Opir river valley	6109,5	1	8	12	21	ALP CON

UA0000326	Stryi river valley	33824,9	1	10	16	27	ALP CON
UA0000327	Tern river valley	6947,8	2	2		4	CON
UA0000328	Kolomak river valley	6662,5	2	3		5	CON
UA0000329	Zolotonoshka river valley	7101,6	6	7		13	CON
UA0000330	Orzhitsia river valley	9653,0	6	2		8	CON
UA0000331	Kropyvna river valley	2860,4	3	2		5	CON
UA0000332	Dniester river valley in Lviv region	33628,0	3	14	23	40	ALP CON
UA0000333	Southern Bug and Snyvodavalleys in Vinnytsya region	45099,3	9	8	21	38	CON
UA0000334	Styr river valley in Volyn region	16847,4	13	4		17	CON
UA0000335	Sluch river valley in Zhytomyrregion	7746,1	5	4		9	CON
UA0000336	Loess outcrops of the Dniproestuary	589,2	7	1	3	11	STE
UA0000337	Divychky	19036,5	3	3		6	CON
UA0000338	Pryirpinnya and Chernechy Forest	6094,7	10	9		19	CON
UA0000339	Poznan-Blazhove	7624,8		3		3	CON
UA0000340	Brody channels	389,1		2		2	CON
UA0000341	Nyzhniopodilskiyi	5138,1	3	6	13	22	STE
UA0000342	Irpın river valley	15039,0	9	9		18	CON
UA0000343	Bus'ke	11314,4	3	3		6	CON
UA0000344	Ikva river valley in Ternopil region	7194,0	4	6		10	CON

UA0000345	Kobyla	890,0		1	7	8	ALP
UA0000346	Bober river valley	7313,9		4		4	CON
UA0000347	Sluch river valley in Rivne region	3572,2		5		5	CON
UA0000348	Irsha river valley in Zhytomyr region	10116,9	8	8		16	CON
UA0000349	Kayalo-Berdyanskyi	12681,3	15			15	STE
UA0000350	Dniester liman cliffs	926,7	3	4		7	STE
UA0000351	Tulyntsi - Makedony	832,6	1	1	3	5	CON
UA0000352	Kovylna	1835,9		1	1	2	STE
UA0000353	Sary-Bash	3673,5		1	1	2	STE
UA0000354	Slavne	2860,7		1	1	2	STE
UA0000355	Lower Seret river valley	2541,9	15	7	5	27	CON
UA0000356	Korchyk river valley	2271,2	1	1		2	CON
UA0000357	Limnysya river valley	3826,1		5		5	ALP CON
UA0000358	Kadubivska stinka	28,8		1	3	4	CON
UA0000359	Podvirivka	56,1		1	3	4	CON
UA0000360	Pohorylivka	99,9		4	4	8	CON
UA0000361	Sinozhati	70,5		4	2	6	CON
UA0000362	Vyshnivka	275,8		2	4	6	CON
UA0000363	Dzhohul	305,5		1	5	6	ALP
UA0000364	Vasylivski i Rozkopynski gullies	2026,5		1	3	4	CON
UA0000365	Bystrytsia of Nadvirna river valley	9284,7		8		8	ALP CON
UA0000366	Ahaymany depression	4849,2	11	3		14	STE
UA0000367	Barnashivsky depression	737,5	8	3	1	12	STE
UA0000368	Black valley	494,0	6	3	1	10	STE
UA0000369	Domuzlinskyi depression	4742,8	1	3		4	STE
UA0000370	Green depression	1580,0	8	3	1	12	STE
UA0000371	Sivashic depression	1548,6	14	3	2	19	STE
UA0000372	Small Chapelsk depression	1022,4	10	3	1	14	STE
UA0000373	Foothill steppes of Crimea	28383,9	8		1	9	STE
UA0000374	Shopurka river valley	3225,3		20	12	32	ALP
UA0000375	Murava way	9928,2	9	12	3	24	STE
UA0000376	Tarkhankut	10822,7	20	5	1	26	STE
UA0000377	Kerch peninsula	231363,7	33	6	1	40	STE

6 місяців злочинів рф
проти українського
довкілля

Міністерство
захисту довкілля
та природних ресурсів
України

20%

природоохоронних
територій України
уражено війною

812

заповідних
територій
в небезпеці

млн га

0,9

заповідних площ
потерпають від війни

12

нацпарків

8

заповідників

2

біосферних
заповідників

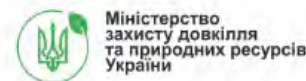
окуповані

Під загрозою знищення знаходяться близько **200 територій
Смарагдової мережі площею 2,9 млн га.**

Особливе занепокоєння викликає знищення Рамсарських
об'єктів на узбережжях Азовського та Чорного морів та у нижній
течії Дунаю та Дніпра.

ПЛОЩА ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ,

УРАЖЕНА ВІЙНОЮ

ПІД ЗАГРОЗОЮ **ЗНИЩЕННЯ**

200

територій
Смарагдової
мережі,
площею
2,9 млн га

14

Рамсарських
об'єктів,
площею
397,7 тис. га

20

**виявлених
пожеж** на
площі в 0,5
тис. гектарів

27%

третина всіх
природоохоронних територій України
уражено війною

1.2

мільйонів гектарів
заповідних площ потерпають від війни

900

заповідних територій
в небезпеці

>15 тис

кількість
тимчасово переміщених
осіб,
які знайшли притулок
на природоохоронних
територіях

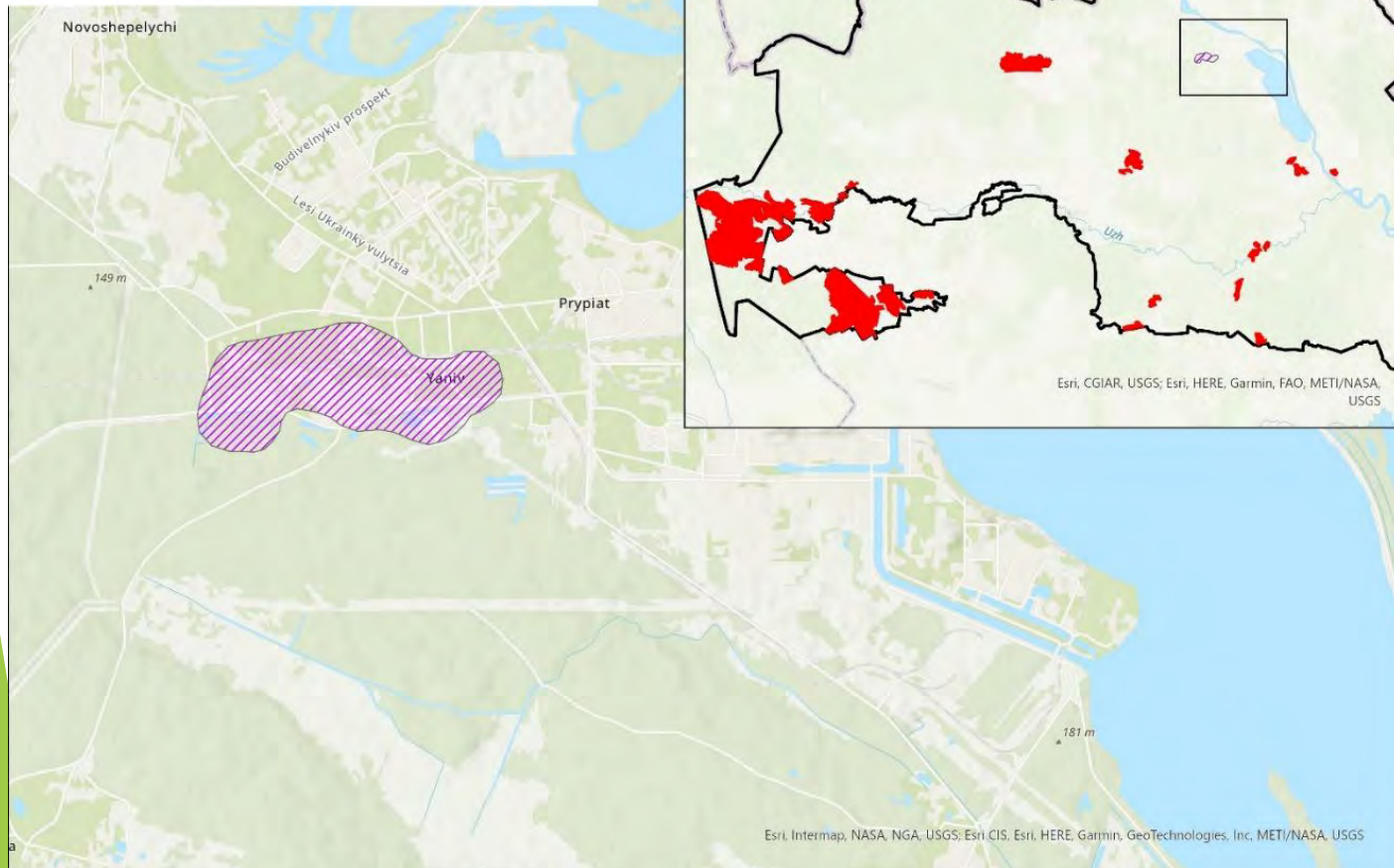

>5 тис

кількість
працівників,
які працюють
у національних
парках та
заповідниках

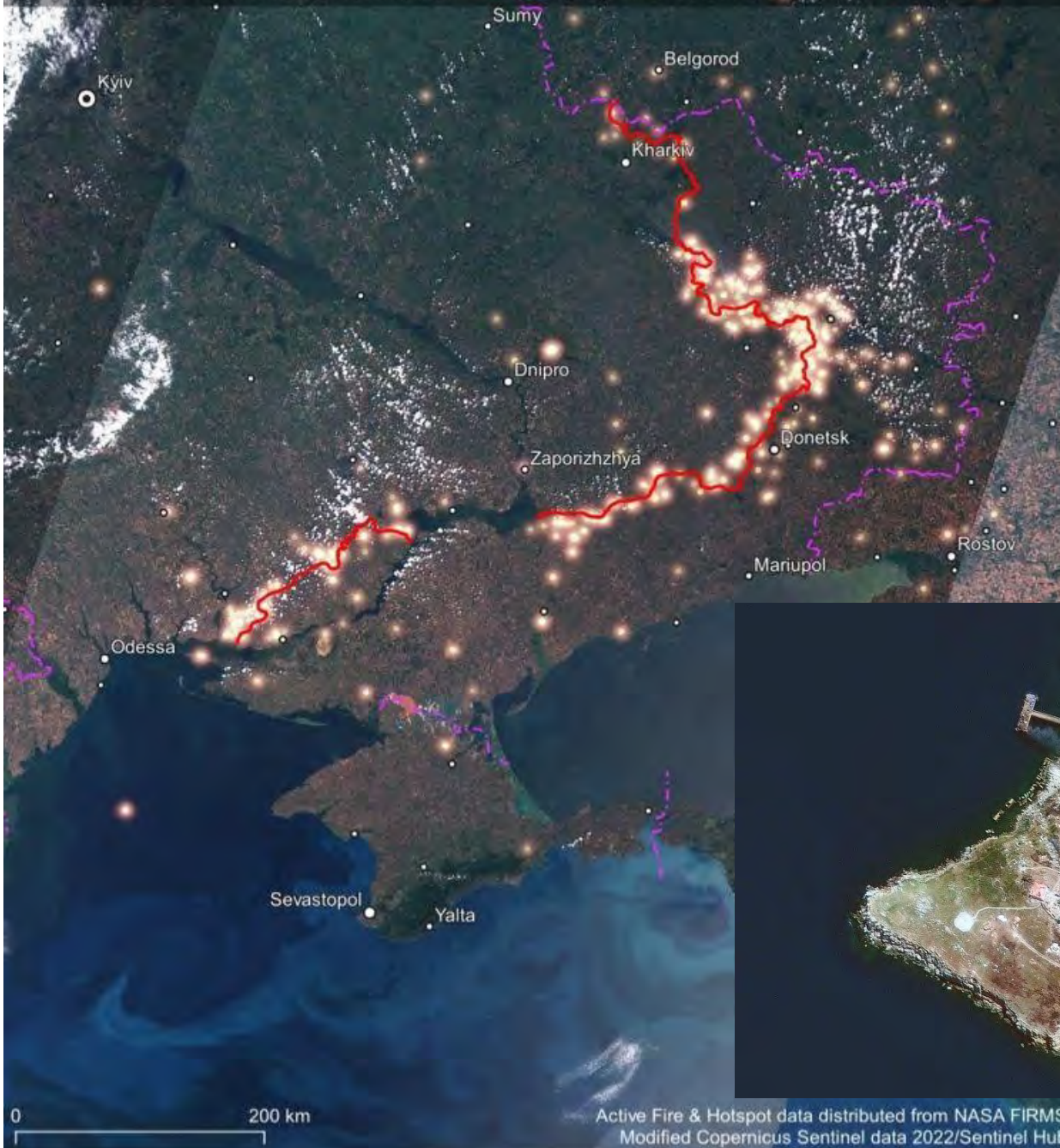
Території з лісовими пожежами в зоні відчуження станом на 18:00 28.03.2022

- Площі пройдені пожежами станом на 28.03.2022
- Площі пройдені пожежами станом на 24.03.2022
- Межі зони відчуження

Active fires from previous 24h and the current frontline in Ukraine, 2022-07-08

Active Fire & Hotspot data distributed from NASA FIRMS
Modified Copernicus Sentinel data 2022/Sentinel Hub

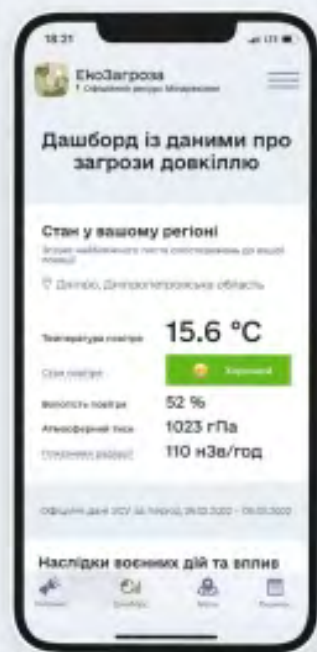

Указом Президента України від 21 квітня 2022 р. № 266/2022 «Питання Національної ради з відновлення України»
утворено Національну раду з відновлення України від наслідків війни

Основними завданнями Ради є:

- ▶ • розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, який, зокрема, передбачатиме відновлення і розбудову транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури і військово-промислового комплексу, структурну модернізацію та перезапуск економіки, заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини;
- ▶ • визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди;
- ▶ • підготовка стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди.
- ▶ **Робоча група «Екологічна безпека»** створена для напрацювання пропозицій до Плану відновлення України з питань екологічної безпеки, збереження, біологічного і ландшафтного різноманіття, відтворення та невиснажливого використання природних ресурсів, формування та впровадження ефективної кліматичної політики, системи управління відходами, моніторингу довкілля, цифрової трансформації, реформування природоохоронної галузі, впровадження європейських директив.

- ▶ Створено систему державного природоохоронного контролю в умовах воєнного стану та роботу Оперативного Штабу Держекоінспекції України
- ▶ Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України проводить моніторинг порушених територій екомережі у наслідок воєнних дій

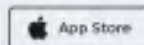
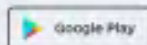
ЕкоЗагроза

Офіційний ресурс
Міністерства захисту довкілля
та природних ресурсів України

Завантажуй додаток ЕкоЗагроза

ecozagroza.gov.ua

#ДовкілляВСмартфоні

Звіти щодо екологічних злочинів, вчинених російськими військами з початку повномасштабного вторгнення в Україну (всього 28 !!!):

- ▶ Дайджест ключових наслідків російської агресії для українського довкілля за 8-14 вересня 2022 року
- ▶ Вересень: 1-7 вересня
- ▶ Серпень: 25-31 серпня, 18-24 серпня, 11-17 серпня, 4-10 серпня
- ▶ Липень: 28 липня - 3 серпня, 21-27 липня; 14-20 липня; 7-13 липня; 30 червня - 6 липня
- ▶ Червень: 23-29 червня; 16-22 червня; 9-15 червня; 2-8 червня
- ▶ Травень: 26 травня - 1 червня; 19-25 травня; 11-18 травня; 4-10 травня; 28 квітня - 3 травня
- ▶ Квітень: 23-27 квітня; 19-22 квітня; 15-18 квітня; 8-14 квітня; 1-7 квітня
- ▶ Лютий-березень: 24 - 31 березня; 24 лютого - 18 березня; 24 лютого - 9 березня

<https://mepr.gov.ua/news/39823.html>

Анотована, коротка хронологія воєнних злочинів РФ проти довкілля України, зокрема екомережі EMERALD

- ▶ Агресор веде бойові дії на території 900 об'єктів природно-заповідного фонду площею 1,24 млн га. Під загрозою знищення знаходяться близько 200 територій Смарагдової мережі площею 2,9 млн га. Особливе занепокоєння викликає знищення Рамсарських об'єктів на узбережжях Азовського та Чорного морів та у нижній течії Дунаю та Дніпра
- ▶ Грубі порушення Бухарестської конвенції про захист Чорного моря від забруднення (дрейфуючі міни, затоплені кораблі, забруднення паливно-мастильними матеріалами, хімічне забруднення)
- ▶ Лісові пожежі в зоні ЧАЕС, забруднення Чорнобильського біосферного радіаційно-екологічного заповідника, вирубування лісу, відстріл тварин, порушення ґрунтового покриву, радіаційна загроза

- ▶ Для військових навчань постійно використовувалися окуповані з 2014 року Рамсарські угіддя «Крива затока та Крива коса» на Донбасі та «Водно-береговий комплекс мису Опук» у Криму. Наразі внаслідок російської агресії постраждали понад 20 природно-біосферних заповідників і національних природних парків
- ▶ Мінування лісових угідь (природний заповідник «Древлянський» та інші). Забруднення гідроекосистем, вирубування лісосмуг, шумове забруднення, захаращення військовою технікою тощо
- ▶ 5 квітня приватний зоопарк «Фельдман Екопарк» у Харкові остаточно знищений через масований обстріл російських військ
- ▶ 9 квітня відбулося бомбардування фосфорними боєприпасами міст Маріуполь, Авдіївка, Мар'їнка, Вугледар, Слов'янськ, Покровськ, Торецьк, Солодке, Новомихайлівка, Троїцьке, Степове та Катеринівка. Такі атаки загрожують масштабними пожежами та хімічним забрудненням ґрунтів
- ▶ Через російську агресію не забезпечується процес очищення стічних вод для Сєверодонецька, Лисичанська, Рубіжного, Попасної та частини Запоріжжя. Внаслідок руйнування дамби Оскільського водосховища та спричиненого цим паводка продовжує відбуватися забруднення ріки Сіверський Донець

- ▶ Порушений фіто-санітарний стан екосистем, є загрози спалаху хвороб, інфекцій, вірусних і бактеріологічних захворювань
- ▶ Порушений весняний сезон тиші для розмноження птахів, інших тварин. Через забруднення Чорного і Азовського морів відбулась масова загибель дельфінів, а також інших гідробіонтів
- ▶ Змінені міграційні шляхи перельотних птахів. Багато видів фауни загинуло від фізичного воєнного впливу, пожеж, полютантів, токсинів і канцерогенів тощо
- ▶ 20 квітня стало відомо, що Морська охорона державної прикордонної служби України оголосила мінну небезпеку в гирлі Дунаю. Ця територія входить до складу Дунайського біосферного заповідника
- ▶ 28 квітня виникла масштабна пожежа на плавнях Дніпра поблизу тимчасово окупованого російськими військами міста Херсон. Дніпровські плавні – замулені, заболочені, підтоплені ділянки із багатим біорізноманіттям – входять до складу Нижньодніпровського національного природного парку

- ▶ Через військові дії окупантів 900 заповідних територій України перебувають в небезпеці. Це 1,2 млн га або близько 30% площі всіх природоохоронних територій України. Тут ростуть види рослин, які занесені до Червоної книги України і охороняються законом. Бойові дії порушують спокій диких тварин. Вони або гинуть, або намагаються втекти з гарячих точок
- ▶ За даними співробітників Національного природного парку “Тузлівські лимани” через дії російських військових кораблів біля берегів Одещини фіксуються факти загибелі дельфінів. Негативний вплив на здоров’я тварин здійснюють військові гідролокатори. Військові судна росіян використовують сонари зі звуками на рівні вище 200 децибелів. Дельфіни потрапляють у зону випромінювання навігаційних приладів суден. Це призводить до пошкодження їхніх органів слуху і дезорієнтації
- ▶ Унаслідок пожеж, що виникли через дії російських військ, зазнали пошкоджень понад 17 тис. гектарів лісів природно-заповідного фонду у Луганській області (Кремінські ліси, Святі гори та ін.)

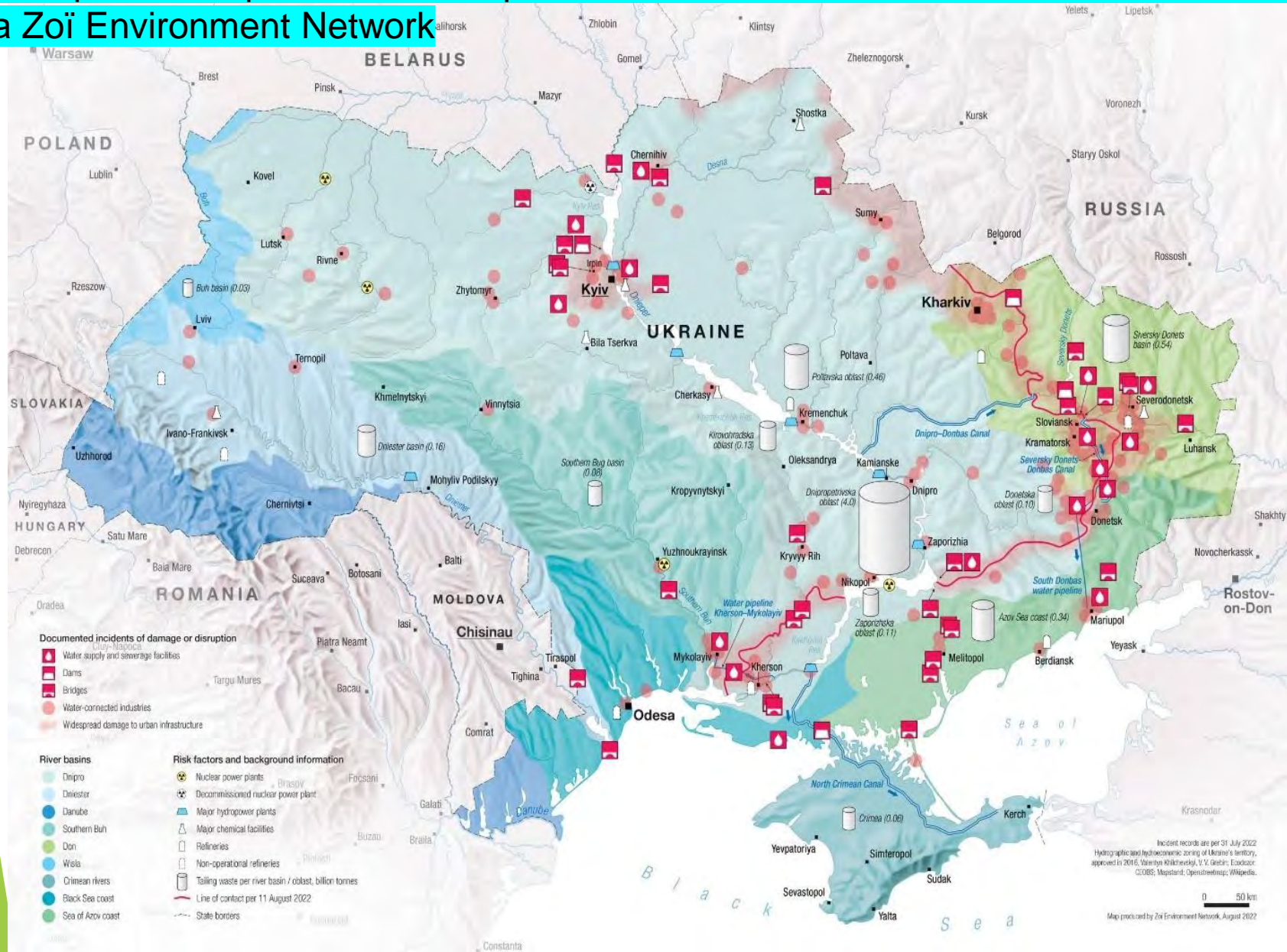
- ▶ За даними супутникових систем NASA, за 4 місяці війни у зоні активних бойових дій відбулось щонайменше 37 867 загорянь. Площа України, охоплена вогнем, становила 100 662 га (1006 кв. км). Вогнем знищено 36154 га лісів і 10250 га трав'яних екосистем. Зони найбільшої концентрації уражених вогнем лісів: околиці міст Сєвєродонецьк, Лиман, Ізюм, Святогірськ в Луганській та Донецькій областях, а також північні околиці Ірпеня, Бучі, Бородянки та Макарова на Київщині
- ▶ Площа пожеж збільшилася майже в 100 разів. Найгірша ситуація на Півдні, зокрема в Херсонській області, та на Сході України. Страждають Луганська, Донецька, Запорізька, Миколаївська області
- ▶ Щонайменше 20 видам ендемічних рідкісних рослин в Україні загрожує знищення через війну. Військові дії призводять до потужної дії кількох факторів, які згубно впливають на рослинність, гриби та лишайники: руйнівна дія вибухів, проїзду військової техніки та будівництва фортифікацій; утворені внаслідок дії боєприпасів пожежі, які важко погасити в умовах військових дій; хімічне забруднення і забруднення ґрунтів сіркою, яка при контакті з водою знищує утвореною сірчаною кислотою насіння й коріння трав. Воєнні дії прямо знищують рослинність і опосередковано руйнують природні оселища. Для ендемічних і малопоширених видів такі зміни можуть виявитись фатальними

- ▶ Біосферний заповідник «Асканія-Нова» продовжує працювати в окупації. Нагальні проблеми щодо утримання колекцій, охорони та збереження природних і штучних екосистем біосферного заповідника вирішуються за допомогою благодійних внесків
- ▶ Окупанти схиляють до співпраці керівництво Національного парку Нижньодніпровський, що на Херсонщині
- ▶ Зменшується чисельність популяцій рибних ресурсів через браконьєрство окупантів
- ▶ Унаслідок пожеж, що виникли через дії російських військ, пошкоджена велика площа лісу (понад 9000 га) на території Національного природного парку «Святі Гори»
- ▶ Через обстріли з боку російських військ Національний природний парк "Білобережжя Святослава" зазнав найбільшої шкоди, в порівнянні з іншими об'єктами природно-заповідного фонду Миколаївщини. За останніми даними на Кінбурнському півострові вигоріло 1840 гектарів. Гасіння лісових пожеж ускладнюється бойовим діями та замінованістю територій лісів

- ▶ Через негативний вплив воєнних дій страждає екосистема ґрунту. Зокрема, оболонки боєприпасів виготовлені з чавунного сплаву, до якого, окрім заліза і вуглецю, додають сірку та мідь. Якщо такі уламки залишаються в землі, з часом вони починають окислюватись, надходити до кругообігу речовин довкілля та включатися до харчових ланцюгів
- ▶ Під час вибухів боєприпасів в атмосферу потрапляють токсичні гази: оксид сірки, оксид азоту та монооксид карбону. З атмосфери вони повертаються в ґрунт через кислотні дощі, які змінюють рН ґрунту та викликають опіки рослин. Потужні вибухи також можуть зруйнувати водонепроникний шар корінних (материнських) порід. У такому випадку пришвидшується просочування води в ґрунт. У водоносні горизонти та водні шляхи потрапляють агресивні забруднювачі, які можуть переноситися далеко за межі поля бою
- ▶ Знищуються історико-культурні пам'ятки в межах екомережі (руйнуються скіфські кургани, «половецькі баби», городища та ін.)

- ▶ У червні та липні в басейні Сіверського Дінця, де беруть питну воду для усієї Донеччини, фахівці [зафіксували](#) ртутне забруднення, перевищення показників азоту та нітритів, а також сліди нафтопродуктів, які там до того ніколи не фіксували
- ▶ У липні в гирлі річки Сухий Торець виявили перевищення концентрації ртуті у 8,4 рази (0,59 мкг/дм³ проти 0,07 мкг/дм³ допустимих). У червні в районі питного водозабору неподалік від Слов'янська у пробах води знайшли азот амонійний та нітрити відповідно у 2,4 та у 2,8 рази більше за середньобагаторічні значення. Також у воді виявили нафтопродукти у концентрації 0,028 мг/дм³
- ▶ Від окупантів звільнений Дворічанський національний природний парк, регіональний ландшафтний парк "Великобурлуцький степ" та регіональний ландшафтний парк «Ізюмська лука». Дворічанський і Великобурлуцький парки були створені для збереження в Україні бабаків
- ▶ Експерти Українського товариства охорони птахів та BirdLife Europe & Central Asia опублікували [статтю про вплив російської збройної агресії на диких птахів](#) в Україні. В Україні налічується 434 види птахів, 18 з них - це рідкісні птахи під загрозою зникнення. Для 19 видів Україна є домівкою для понад 15% їхньої популяції в Європі. Згідно з дослідженням, внаслідок військових дій птахам в Україні загрожує знищення, а також втрата та забруднення оселищ та місць гніздування

Викиди неочищених стоків були зафіксовані на супутникових знімках. Про це йдеться у детальному огляді шкоди водним ресурсам України, опублікованим міжнародними громадськими організаціями Conflict and Environment Observatory та Zoë Environment Network

ШКОДА ДОВКІЛЛЮ

за 6 місяців з початку широкомасштабного російського вторгнення в Україну

 > 2000 зафіксованих фактів шкоди довкіллю

 2,9 млн гектарів лісів уражені війною

млрд грн

962 нараховані збитки, з них:

млрд грн

138

шкода ґрунтам та землям

млрд грн

823

шкода від забруднення повітря

 20% природоохоронних територій України під загрозою

Екологічна безпека, зелений перехід і відновлення економіки в контексті Плану відновлення України

**Ukraine Recovery
Conference**
4-5 July 2022 – Lugano, Switzerland 🇨🇭

ВИСНОВКИ і РЕКОМЕНДАЦІЇ

- ▶ Завершити війну з РФ перемогою України!
- ▶ Необхідно продовжити фіксацію військових злочинів окупанта в межах екомережі (супутникові дані, фото-, відеореєстрація, облік, моніторинг)
- ▶ Вдосконалити методику оцінювання екологічних збитків на основі світової юриспруденції для подальших репарацій, контрибуцій через суди
- ▶ Запровадити нормативно-правові механізми, вдосконалити законодавство щодо управління територіями Смарагдової мережі України. Уніфікувати схеми екомереж адміністративних областей
- ▶ Розпочати формування центрів відновлення рідкісних видів флори, фауни, мікобіоти для подальшої репатріації. Особливо це стосується ендеміків, реліктів, видів охоронюваних списків - ЧКУ, ЄЧС, МСОП
- ▶ Актуальним питанням є наукове обґрунтування відновлення, рекультивації, реабілітації екосистем природно-заповідного фонду, розмінування територій, ліквідації наслідків пожеж та ін.
- ▶ Доцільно реорганізувати Міндовкілля України, створити Держагентство охорони природи (екомережа, пзф, біорізноманіття)

ДЯКУЮ ЗА ВАШУ УВАГУ

*Окремі матеріали, фото використано з відкритих джерел і сайту Міндовкілля <https://mepr.gov.ua>

konishchuk_vasyl@ukr.net